

Reikia susirūpinti.
Vis tos ligos.
Stebėtini skaičiai.
Tėvai ir vaikai.
Negalima pamiršti.
Nereikia nė bažnyčių.
Rašo A. BIMBA

Darbo Žmonių
Dienraštis
Kaina \$7.00 Metams
Queens Apskritis \$8.00
Užsieniuose \$9.00
Vienas numeris 5 c.
PRICE 5c A COPY

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ - LIBERTY
The Only Lithuanian Daily
in the Eastern States
110-12 ATLANTIC AVE.,
Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. VIrginia 9-1827-1828

No. 106

★★★★

Richmond Hill 19, N. Y., Ketvirt., Geg. (May) 29, 1952

★★★★

Metai 42-rieji, Dienraščio 34-tieji.

Praėjusį pirmadienį susirinko Laisvės direktoriai. Visi susirūpinę. Ant jų pečių suversta didelė atsakomybė. Dienraštis turi gyvuoti. Dienraštį reikia išlaikyti.

Jie seka vjaus eigą. Jie nepasitenkina. Vajus neina taip, kaip turėtų eiti. Eina pen lėtai.

Direktoriai sako: Atsišaukime į visus pažangiečius, į visus Laisvės patriotas. Prašysime ir raginsime, kad jie rimčiau susirūpintų dešimties tūkstančių dolerių fondo sukėlimu.

Būtinai tiek reikia paramos išlaikymui dienraščio per šiuos metus.

—o—

Reikia, šiemet reikia Laisvės piktą Brooklyn padaryti labai dideliu ir įspūdingu. Labai prašomos kitos kolonijos pasidaryti. Kaip su busais? Lauksime svečių iš New Jersey, iš Connecticut ir iš Pennsylvania.

—o—

Gera daro draugai, kad Laisvėje parašo apie draugų ligas ir mirtis. O susirgimų dabar vis daugiau pasitaiko. Gaila draugų, gaila prietelių. Nors per laikraštį reikia išreikšti jiems užuojautą.

Besikalbant su tais pačiais direktoriais sužinojau, kad labai smarkiai buvo susirgęs gera, maloni, veikli ir nuširdi pažangietė Olga Reinhardtienė. Taip pat labai sunkiai buvo lovon partrenkus ligą labai artimų ir atsidavusių draugų Varška. Džiugu, kad abu du ligoniai sveiksta.

—o—

Sunku tikėti, bet mačiau praėjusį sekmadienį komercinėje spaudoje. Buvo pasakyta: Per visą Korėjos karą Amerikos lėktuvai nulejo 400 šiaurinės Korėjos, ir Kinijos lėktuvų. Bet tuo tarpu Amerika prarado net 1,400 lėktuvų! Su jais, aišku, žuvo daug mūsų jaunų vyrų. O kasdieniniuose pranešimuose mums pasakojama, kad mes ten tik gaudome ir šaudome "Migs", tuo tarpu mūsų "Sabers" tonukrinta vienas kitas.

Kam slėpti nuo žmonių tiesą?

—o—

San Francisco Schnurų sūnus Paul randasi šiaurinėje Korėjoje karo belaisviu. Jis ir dar kiti 93 belaisviai rašo prašymą-atšaukimą į Amerikos žmones. Jie sako: Darykite viską, kad šis bergždžias karas būtų užbaigtas.

Jie ragina mus visus panaudoti visas demokratines teises spaudimui mūsų vyriauybės, kad tą karą užbaigtų.

Jų atšaukimas plačiai skleidžiamas visoje Amerikoje. Apie tai žinia pasirodė ir komercinėje spaudoje.

—o—

New Yorko valstijos seime yra bilius bausti tėvus už nepilnamečių vaikų "griekus". Ypatinai taikoma tiems tėvams, kurių maži chuliganai žaloja viešas mokyklas, parkus bei šiaip visuomenišką nuosavybę.

Tiesa, tėvai turi imti šiek tiek atsakomybės už išdykusius vaikus. Bet mūsų vaikų labiausiai sugadina mokyklos, judžiai, komercinė spauda. Jų baisiai nelaimi dar dabar prisidėjo ir televizija. Tas gėrimas ir garbavojimas televizorių ir šautuvo iš vaikų daro chuliganus ir kriminalistus.

—o—

Jau labai arti LMS vasarinė meno mokykla. Visiems rūpi, kad ji būtų pasėkminga.

PADAUGĖJO BALSAI UŽ TAIKĄ ITALIJOS MIESTŲ RINKIMUOSE

Komunistų balsai žymiai pakilo, o krikščionių demokratų nupuolė

Roma. — Miestų ir apskričių rinkimuose vidurinėje ir pietinėje Italijoje perėitą sekmadienį ir pirmadienį komunistai ir jų bendrai kairieji socialistai gavo žymiai daugiau balsų, negu 1948 metų rinkimuose; o valdančioji premjero de Gasperio krikščionių demokratų partija nupuolė apie milijoną balsų, lyginti su 1948 metais.

Vyriausiasis rinkiminis komunistų ir kairiųjų socialistų obalsis buvo: — Ištraukti Italiją iš karinio angli-amerikonų fronto; atsimest nuo Atlanto kraštų sąryšio ir nuo karinės vakarų Europos valstybių sutarties prieš Sovietų Sąjungą! Kovot už taiką!

Krikščionių demokratų partija ir jos rėmėjai pirmą amerikinių vakarų frontą prieš komunizmą.

Rinkimai įvyko 2,700 miestų ir apskričių. Balsavimu pasėkmės, dar tik trečdalyje tų vietų suskaičiuotos, rodo, kad:

Romos provincijos rinkimuose laimėjo komunistai su savo bendradarbiais, kairiaisiais socialistais. Pačiame Romos mieste krikščionių demokratų ir jų šalininkai gavo daugumą balsų.

Komunistai ir kairieji socialistai pasiekė daugumą Perugijoje, Fernaroje ir bent keturiuose kituose miestuose.

Vakarų vokiečiai taip pat gaus atom-bombų

Bonn, Vokietija. — Anglai-amerikonai savo sutartyje su vakarine Vokietija pasidėjo duoti būsimajai jos vokiečių armijai atemininių bombų ir didžiųjų robot-bombų lygiai kaip ir Francijos ir keturių kitų vakarinės Europos kraštų armijoms. Visos jos sudarys bendra tarptautinę armiją prieš Sovietų Sąjungą.

Taip pat bus leista vakarinei Vokietijai gaminti tankus, patrankas ir mažesniąsias robot-bombas.

Todėl visiems reikia ja rūpintis. Reikia, kad ji būtų skaitlinga, ir reikia, kad ji būtų paremta finansiskai. Čia jau reikalingas ne vienas Meno Sąjungos, bet visos pažangiosios visuomenės.

Protestantiškas kunigas McCracken prisimygęs tvirtina, kad dievas visur randasi ir kad prie jo visur galima pasimesti. Lai bus ir taip. Bet iš to išplaukia didelė išvada: Bažnyčios nereikalingos. Jeigu su dievu galime susitikti ir psikalbėti savo kambaryje, tai kam reikia bažnyčios ir kunigo?

Krikščionys demokratų laimėjo 14-je miestų.

Naujieji fašistai pralenkė kitas partijas Neapolyje ir 10 kitų vietų, kur jie statė bendrus kandidatus išvien su krikščionimis demokratais ir kitais dešiniuosiais prieš komunistus.

Komunistai dabar gavo 30 procentų visų balsų, tai yra, 3 procentais daugiau negu 1948 metais. Krikščionių demokratų balsai nupuolė nuo 51 procento, gauto 1948 m., iki 31 procento dabartiniuose rinkimuose.

Partizanai Pietinėje Korėjoje nukovė penkis amerikonus

Pusan, Korėja. — Liaudies partizanai užklupo karinę amerikonių stotį artį Pusanui, Pietinės Korėjos tautininkų laikinosios sostinės.

Partizanai nukovė 5 amerikonus kareivius ir 1 tautininką. Pasigrobė kelių ginklų ir amunicijos; sušprogdino kelias karines amerikonių mašinas ir pasiūšalino.

Ši žygį partizanai padarė už 200 mylių į pietus nuo karo fronto.

Amerikonai pranešė, kad partizanai pasičiupo 2 kulkosvaidžius, 7 šautuvus ir 7,000 kulku.

Amerikonų laivas nuskandino savo draugų laivą

Korėja. — Amerikinis amunicijos laivas Mount Baker tamsoje susidūrė su kariniu Pietų Korėjos laivuku Apnokui ir taip perskrodė jį, kad laivukas nuskeno su 24 tautininkų jūreiviais.

Šiaur. Korėja "nesėdės ramiai, kai amerikoni žudė belaisvius"

Korėja. — Šiaurinės Korėjos liaudininkų atstovas generolas Nam Il per derybas su amerikonišais Pandundžome dėl paliaubų užreikšė, jog Korėjos liaudininkai "negalės ramiai sėdėti, kuomet amerikoni žudo liaudininkus ir kinas belaisvius stovyklose, versdami juos atsiskaitymo namo grįžti."

Ta pareikšimą amerikoniškai laiko Šiaurinės Korėjos gėrvojimu pradėti naują ofensyvą.

ORAS.—Giedra ir netaip šilta.

SUKELKIME \$10,000

Dienraščio Laisvės paramai

Fondas Turi Būt Sukeltas iki Birželio 30, 1952

Per daugelį metų pastovi ir sėkminga dienraščio Laisvės platintoja, Lucy Zemaitienė stoji į darbą fondo sukėlimui. Ji nedaug kalba, bet dirba įtemptai, dirba kaip bitė. Šiomis dienomis ji prišuntė Laisvei šį raštą:

"Dovanos į Laisvės \$10,000 fondą per Hartfordą:
ALDLD Moterų Klubas, Hartford, Conn. \$15.00
A. Chekas, Rockville, Conn. 13.00
Anna Krasnickas, So. Coventry, Conn. 11.00
L. Mankienė, Hartford, Conn. 10.00
Zemaičiai, Hartford 10.00
M. Urbonas, Hartford 5.00
F. Repšys, Hartford 6.00
J. ir V. Kazlau, Wethersfield, Conn. 3.00
J. Jasas, So. Windsor, Conn. 3.00
A. Kiškiūnas, Hartford 2.00
F. Roman, Hartford 2.00
M. Barnett, Hartford 2.00
J. O. Latvėnai, Hartford 2.00
Po \$1.00: A. Ramoškienė (Hartford), L. Banis, O. Visockienė (Hartford), J. Margaitis (Windsor), Draugas, A. Jurgelionis, M. Mazonienė, V. J. Valley, M. M. Johnson, V. Staugaitis, B. Muleranka, P. Čelkonis (hartfordiečiai), St. Yurkin (New Britain), M. Butkevičius, M. Naktiniai (hartfordiečiai), J. Barkauskas (Manchester), Wethersfield.

Po 50 c.: J. Pilkv, F. Zaltauskas (hartfordiečiai), A. Rudzinskienė, H. Urbonienė (wilsonietės).
Viso \$108.60.

Iš tos sumos \$38.60 suaukota gegužės 11, Motinų Dienos parngime. Kiti pirmiau ir paskiau aukoje. Nekurie du kartu aukoje, tad sudėta daiktan. Jei būtų pasitaikius klaida, atleiskite ir praneškite. Ačiū visiems ir visoms!

L. Zemaitienė"

Puikūs draugės Zemaitienės darbo vaisiai. Širdingai dėkojame ir labai įvertiname taip didelį pasidarbavimą (Tąsa ant 3 puslapio)

Pietų Korėjos tautininkai labai nusigandę partizanų

Pusan. — Pietinės Korėjos tautininkų prezidentas Syngman Rhee įvedė aštrų karinį stovį prieš liaudies partizanus 23-se apskrityse, kurios yra aplinkui Pusaną, laikinąją tautininkų sostinę.

Syngmanas Rhee tarėsi su amerikonių komandierium generolu Van Fleetu, kaip galima būtų sutruškinti didėjančią partizanų kovą.

Partizanai daro vis drąsesnius žygius prieš tautininkų valdžią ir amerikonus Pietinėje Korėjoje, toli nuo karo fronto.

Rhee valdžia areštavo jau devynis savo seimo narius.

Sako, jie palaikė plačius ryšius su komunistais ir partizanais.

Pastaruoju laiku įvyko kelios didelės demonstracijos prieš tautininkų valdžią pačiame jos centre Pusanė.

Nužiūrėma, kad ištrūkę iš belaisvių stovyklų šiauriniai Korėjos liaudininkai ypač pastiprino partizanų kovą prieš tautininkų valdžią Pietinėje Korėjoje.

Syngman Rhee vėl kandidatuoja į Pietų Korėjos prezidentus. Dauguma tautininkų seimo narių priešiasi jo kandidatūrai. Todėl Rhee ir riejasi su savo seimu, kaip teigia amerikiniai korespondentai.

Anglija neatmoka Amerikai \$9,054,000,000 skolų

London. — Anglijos valdžia, atsakydama į klausimus savo seime, pranešė, kad Anglija nuo 1914 metų iki šiol gavo iš Amerikos dolerių 563 milijonus, 563 milijonus dolerių paskolų ir kad dar neatmokėjo Amerikai 9 milijonus, 54 milijonus dolerių tų skolų.

(Bilijonas yra tūkstantis milijonų.)

Tuo laikotarpiu, tačiau, Anglija sumokėjo Amerikai \$2,203,000,000 palūkanų. Apart minimų paskolų,

Anglija dovanai gavo iš Amerikos 1 bilijoną, 876 milijonus dolerių. Šiuos pinigų jos jai davė amerikiniai Marshallo plano ir "savi-tarpinio apsigynimo" fondai.

Dabar gi Amerikos valdžia vardan "savitarpinio apsigynimo" skiria Anglijai dar 339 milijonus dolerių.

Tai gi Amerikos pašalpa Anglijai siekia 11 bilijonų, 778 milijonus dolerių, arba po 78 dolerius ir 52 centus nuo kiekvieno amerikie-

DEMOKRATINĖ VOKIEČIŲ RESPUBLIKA DARO SAVISAUGOS ŽYGIUS

Stiprina savo sieną, aprėžia, "vakarams" susisiekimus

Berlin. — Rytinė Vokietijos Demokratinė Respublika sudarė uždraustą pašaliečiams trijų mylių pločio ruožta paliai visą savo 600 mylių ilgio rubežius su vakarų Vokietija.

Amerikiniai korespondentai praneša, jog Demokratinė Respublika įsakė kasti apkasus tame ruošte: užgrynė žmonėms iš kitur atvykinti ten be valdinio leidimo, isakydama savo karinei policijai šaudyti tokius.

Vokietijos Demokratinė Respublika, esanti sovietinėje kontrolėje, padarė ir

tūlus kitus savisaugos veiksmus po to, kai anglai-amerikonai ir francūzai pasirašė karines sutartis su vakarinės Vokietijos valdžia, būtent:

Nukirto telefonų susiekimus tarp savo rytinės Berlyno dalies ir vakarinio Berlyno ruožto, užimto amerikonių, anglų ir francūzų; uždarė daugumą telefonų linijų tarp Berlyno ir vakarinės Vokietijos. Sustabdė visus, apart vieno, telegrafus tarp vakarinio Berlyno ir vakarų Vokietijos.

Karinė Sovietų valdya tuo tarpu vėl pašalino visus karinius angli-amerikonų sargus nuo didžiojo plento, kuris eina 110 mylių iš vakarinės Vokietijos per sovietinį rytų Vokietijos plotą į Berlyną.

Rytinės Vokietijos vyriausybė taip pat nukirto leidžiamas per telefoną amerikonių žinias į rytinį Berlyną. Sako, "tos žinios melagingos ir bando užnuodyti rytinių vokiečių protavimą."

Vakarų ministrai tariasi

Paryžius. — Jungtinių Valstijų, Anglijos ir Francijos užsieninių reikalų ministrai slapta tarėsi, kaip atsakyti į Sovietų įvestus susisiekimu varžymus tarp vakarų Vokietijos ir vakarinės Berlyno dalies.

Korėjos liaudininkai atakavo amerikonus

Seoul, Korėja. — Šiaurinės Korėjos liaudininkai padarė šešias gana smarkias atakas prieš amerikonus vakariniame fronte.

Liaudininkų artilerija, o paskui pėstininkai atakavo amerikonus ypač kalne į šiaurę nuo Seulo didmiesčio.

Amerikonai praneša, kad atmušė visas atakas.

Liaudininkai sako, jog apsupo ir visai sunaikino dvi kuopas amerikonių; nušovė 3 amerikonių lėktuvus ir nuskandino dar vieną karinį laivą, minų graibstytoją.

Visuotinas streikas grėsia

Pietų Afrikos valdžiai

Johannesburg, Pietų Afrika. — Darbo unijų vadovai grasina paskelbti visuotinę streiką prieš fašistojančią premjero Malano valdžią.

Malanas areštuoja unijų darbuotojus, ardo darbininkų susirinkimus ir mato jų draugus iš šalies seimo bei jos provincijų seimelių.

Amerikonai šaudė į Demokratinę Vokiečių Respubliką

Berlin. — Amerikos kareiviai iš Bavarijos šaudė per sieną į rytinę Vokietijos Demokratinę Respubliką, kaip praneša United Press, amerikinė žinių agentūra. Sako, "jie paleido eile kulku tikrai juokais, ir šūviai nieko neklindė."

Bavarija yra amerikonių užimtas vakarinės Vokietijos kampas, o rytinė Vokietijos Respublika yra sovietinėje žinyboje.

Rytinės Respublikos vyriausybė užprotestavo prieš amerikonių šaudymą į ją. Smerkė juos už karinę provokaciją.

Šviesus, bet negarsus atom-bombos sproginimas

Las Vegas, Nevada. — Sekmadienį išsprogdintos atominės bombos šviesa buvo matoma per 400 mylių, bet sproginimas beveik negirdėtas už 16 mylių.

Jau 7 kartus pirmiau buvo mėginama išsprogdinti ta bomba ant 300 pėdų aukščio plieninio bokšto Nevados dykumoje. Bet blogas elektros suvedimas bei netikės oras buvo sutrukdė tuos bandymus.

Chicago. — Nacionalė Saugumo Taryba skaičiuoja, kad per Memorial Day šventės automobiliai užmuš bent 300 amerikiečių.

LAISVĖ ŠI PENKTADIENI NEIŠEIS, nes tai bus nacionalinė šventė Memorial - Decoration Day, krituosiems Amerikos kariams pagerbti.

čio — vyro, moteris ir vaiko.

Be to, Amerika dovanojo Anglijai dešėtkus bilijonų dolerių, kurie buvo duoti karo vedimui prieš Hitlerį.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.

Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Sec.-Treasurer WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES
United States, per year ..... \$7.00; Canada and Brazil, per year \$8.00
United States, per 6 months ..... \$3.75; Canada and Brazil, 6 months \$4.00
Queens Co. .... 4.00 per six mos. Foreign countries, per year \$9.00
Queens Co. .... \$8.00 per year Foreign countries, 6 months \$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.,
under the Act of March 3, 1879.

MEMORIAL DAY

RYTOJ, gegužės 30 dieną, bus Memorial Day,—mirusiesiems prisiminti dieną, kapams dabinti dieną, mirusiesiems aplankyti dieną ir dar kitaip vadinama. siems aplankyti dieną ir dar kitaip vadinama.

Tai šventė, susijusi su žuvusiais mūsų krašto sūnumis ir dukromis karuose.

Bet tai yra diena, kurią kiekvienas padorus žmogus ne tik privalo pagerbti mirusiuosius bei žuvusiuosius karuose žmones,—tai yra diena, kurią kiekvienas iš mūsų privalome pagalvoti ir apie gyvuosius.

Gerbdami mirusiuosius, ryžkimės daryti visa, kad be reikalo nežūtų tie, kurie gyvena.

O tai reiškia: privalome daryti visa, kad Korėjoje karas būtų baigtas juo greičiau, kad kitas pasaulinis karas nepasikartotų, kad mūsų žmonės, kad visas pasaulis gyventų taikoje ir laimėje.

Tik taip minėdami Memorial Dieną, tik darydami tokius pažadus ir juos vykdydami, mes tinkamai pagerbsime mirusiuosius ir gražiai pasitarnausime sau ir kitiems gyvenantiems!

VOKIEČIAI SUPRANTA

ADENAUERIO valdžia reikalauja, kad gegužės 26 diena,—diena, kurią buvo pasirašyta taikos sutartis (ištikrųjų, tai karo sutartis), — visos Vakarų Vokietijos būtų atžymėta iškilminga švente.

Adenaueris reikalauja, kad visos devynios Vakarų Vokietijos valstijos tą dieną paskelbtų oficiale švente. Jis reikalauja, kad mokyklos būtų uždarytos, kad būtų padaryta visa, kas liudytų Vokietijos žmonių džiaugsmą.

Bet jo balso nieks neklausė. Vokietijos žmonių dauguma, pasirodo, suprato šio įvykio reikšmę taip, kaip jis turėtų būti suprantas.

Vokietijos social-demokratų partijos pareiškime, tą dieną paskelbtame, skaitome:

“Vokietijos liaudis neturi pagrindo džiaugtis. Sutarties pasirašymas pasunkina Vokietijos apvienijimą taikai ir laisvei; tasai pasirašymas pagilina nesutikimus, dalinančius federalinę respubliką nuo 18,000,000 žmonių, esančių Sovietų zonoje.

“Ši sutartis pažada mūsų žmonėms naujus ir begalinius pavojus, kurių ženklai jau galima matyti šiandieniuose pasunkėjimuose Berlyne ir tarp-zoniniame susisiekiame.”

Teisingai pasakyta!
Dabar tenka laukti Vokietijoje aštresnių žmonių išstojimų prieš tuos, kurie tą sutartį pasirašė.

Dabar bus vedama didelė ir griežta kova prieš parlamentą užgyrimą šios sutarties.

To paties tenka laukti ir Francūzijoje.

KADA TAR. SĄJUNGOJE BUS PASIEKTAS “PILNAS KOMUNIZMAS”?

HARRIMAN, N. Y., miestelyje įvyko eilės amerikinių profesorijų ir kitokių “ekspertų” konferencija, kurioje buvo svarstyti,—tik pagalvokit,—Tarybų Sąjungos reikalai!

Nedaug paduota spaudoje apie tos konferencijos eigą ir “suradimus” žinių, bet kiek jų buvo paduota, matyti, kad ten buvo svarstyti “dideli klausimai.”

Štai, Niujorko Timeso bendradarbis Harry Schwartz, kuris pats skaitosi “dideliu žinovu” tarybinių respublikų gyvenimo, rašo praėjusio pirmadienio laidoje, suminėdamas tuos klausimus, kurie ten buvo svarstyti.

Pasirodo, jog buvo svarstytas ir toks klausimas: Kada Tarybų Sąjungoje įvyks pilnas komunizmas?! Kitais žodžiais, buvo svarstyta, kada socialistiniame krašte bus galima pilnai pritaikyti anoji garsi Karolio Markso formulė: kiekvienas dirba pagal išgalę, kiekvienas gauna pagal pareiklavimą.

Taip, darbo žmonės visur kovoja už tai, kad toji formulė būtų galima pritaikyti gyvenime, kad darbo žmogus susilauktų tos gadinės, kurioje jis dirbs tiek, kiek galės, o gaus tiek, kiek pareikalaus, kiek jam reikės. To siekiasi, prie to einama, aišku, Tarybų Sąjungoje: tai Visą-sąjunginės komunistų partijos programa, tai tarybinės vyriausybės programa.

Bet tam pasiekti reikalinga, kad šalyje būtų užtenkamai visokių daiktų, produktų. Konkrečiau tariant: tam pasiekti reikia, kad produktingumas darbe būtų aukštas, kad būtų aukštai išstobulinta technika, kad būtų aukštai patatyta pramonė ir agrikultūra, kad žmonės persiauklėtų; kad jie mylėtų darbą, kad jie būtų gerai apšviesti. Šiandien Tarybų Sąjungoje jau labai daug padaryta ta kryptimi, padėti tam dideli pagrindai ir kasdien vis sparčiau dirbama to tikslo pasiekimui.

Yra labai rimtų spėjimų, jog neužilgo Tarybų Sąjungoje duona bus žmonėms duodama nemokamai taip, kaip, sakysime, vanduo.

Tai bus pirmas didelis žingsnis prie pasiekimo anos Markso formulės gyvenime.

Ką gi šitie “ekspertai” tuo reikalu surado?

NEAPLEISKIME LAISVĖS VAJAUS!

—Kas skaito ir rašo, tas duonos neprąšo,— Lietuvos seneliai sakydavo vaikams. Šie žodžiai pritinka ir mūsų laikams, Nes tamsuoliai juk per amžius vargą neša...

Laisvė yra Lietuvos išeivių švyturys, Kurs šviečia dėl taikos ir tautų lygybės! Visi aukokime Vajui vardan brolybės!

Gerais norais grįstas juk ir peklos grindinys... Vyrai! priėmę moterystės stoną!

Kožnas gražiai paprašykite savo žmoną, Kad kišenėje kelis dolerius paliktų Ir juos Laisvės Vajui atiduotų sutiktų.

Viengungiai! kur lošiate kortom saliuė! Gana voliotis alkoholio liūne!

Atėjo laikas jums išsipagirioti Ir Vajui desėtką kitą paaukoti.

Moterys šiandien lygias teises turi! Tegul ir jos akis iškėtę nebežiūri...

Laisvės Vajui tegul padeda kiek gali, Primesdamos doleriukų savo dalį...

Jonas Vasilis

(Su šiuo gražiu eilėraščiu pats Jonas Vasilis paaukoko \$1.00 į Laisvės fondą.—Red.)

Kolūkio statybininkų iniciatyva

Penkių smulkių Dotnuvos rajono žemės ūkio artelių susijungimas į sustambintą “Aušros” kolūkį įvyko 1950 metais. Naujai išrinktoji valdyba tuoj pat pradėjo organizuoti statybinę brigadą. Jos sudėtin buvo parinkta 16 kolūkiečių. Vadovauti statybai pavedė Pranevičiui. Kartu buvo nartarta organizuoti plytų gamybą. Siems darbams buvo paskirti 7 žmonės su Sūktausku prieškaije.

Jau pirmaisiais metais kolūkis pasistatė plytinę, pagaminusią 67,000 plytų, grūdų sandėlį, dvi medines karvides, įrengė stalių dirbtuvę. Šiaulių srities kaimų ir kolūkių statybos valdybos specialistai švedas ir Drąsutis pagal kolūkio valdybos paraišką sudarė projektą mūrinei karydei dviem šimtais karvių.

Pernai statybinė brigada buvo padidinta iki 40 žmonių. Didelių mastų organizuota vietinių statybininkų medžiagų gamyba. Pagaminta 57 tonos kalkių, 164,400 plytų (plane buvo numatyta 100,000), kas įgalino statyti visuomenines patalpas pigiai ir greitai. Pereitais metais Pranevičiaus brigada perdavė eksploatacijon dvi karvides, garažą trim automašinom, kalvę. Pastatytos dar vienų dvi daržinės sienos. Statoma 115 kilovatų pajėgumo elektrinė, kuri naudos durpes. Baigta montuoti du lokomobiliai.

Kolūkio statybininkai nuolat tobulina darbo metodus. Jiems padeda specialistai. Antai, inžinieriaus Meškėno ir dailės instituto docento Mackevičiaus pasiūlymu, Pranevičiaus brigada panaudojo naują būdą gyvulininkystės patalpų plytų sienoms mūryti. Šis mūrijimo būdas įgalina sutaupti apie 30 procentų statybininkų medžiagų. Iš pradžių pastatomi mūriniai stulpai, ant kurių po to statomos gegnės ir stogas. Mūrijant sieną, josios vidurys stulpų protarpuose paliekamas tuščias. Tvirtumo dėlei tam tikrais tarpais vidurys taip pat išklamas plytomis.

Kad sėkmingiau vyktų darbas, Pranevičius paskirstė

Jie surado, jog 1970 metais toji formulė “dar nebūs galima” Tarybų Sąjungoje pritaikyti!

Bet jie pripažįsta, jog 1970 metais Tarybų Sąjungoje bus pagaminta du kartus tiek produktų, kiek pagaminama šiandien.

Jie surado, kad Tarybų Sąjungoje žmonių prieauglis perdidelis.

Jie surado, kad Tarybų Sąjungoje neužilgo būsia permaža žemės javams sėti.

Jie surado ir visokių nesąmonių,—taip atrodo iš tos M. Schwartzo korespondencijos.

Bet tos rūšies amerikiniai ekspertai niekad ligi šiol nesuprato to, kas toje šalyje vyksta ir kas bus, tad negalima jais pasitikėti ir šiandien.

Jie yra Tarybų Sąjungai priešiška nusistatę, tad jie ir skelbia dalykus ne taip, kaip yra, bet taip, kaip jie nori, kad būtų.

Pas lietuvius tokiuo ekspertu yra Naujienų redaktorių, kuris save visiškai išsieikvojo, bepranašaudamas Tarybų Sąjungos žmonėms blogą!

vas, vadovaujamas inžinieriaus Lapėno.

Krakių miestelis keičia savo išvaizdą. Čia atsirado daug naujų kolūkių — milijonieriaus ūkinių pastatų. Artelė elektrifikuota, radiofikuota, turi telefono ryšį. Per artėjantį laukų darbų sezoną su toli dirbančiomis gamybinėmis brigadomis bus susižinoma per radiją.

Žemės ūkio artelės statybos aikštėse darbas nenutrūksta ištisus metus. Šiuo metu Pranevičiaus brigada stato didelę inspektą. Pagaminta 600 rūmų ankstyvosios daržovės ir daigams auginiti. Statomos naujos gyvulininkystės patalpos.

P. Variakojis

IVAIRIOS ŽINIOS

Draugijos “Norvegija—TSRS” delegacijos lankymasis Gruzijoje

Tbilisi, balandžio 2 d.—Gruzijoje savaitę laiko išbuvo viešint Tarybų Sąjungoje VOKS'o pakviesta draugijos “Norvegija—TSRS” delegacija, kuriai vadovauja Sver Vestvikas.

Svečiai susipažino su įžymiosiomis Tbilisio miesto vietomis, apžiūrėjo balneologijos kurortą, aplankė Gruzijos valstybinį muziejų ir Tbilisio istorijos-etnografijos muziejų, buvusią Avlalaro pagrindinę bolševikinę spaustuovę, Berijos vardo pionierių ir moksleivių rūmus. Delegacijos nariai susipažino su Tbilisio šilko audinių fabriko darbu, aplankė Tbilisio universitetą, apžiūrėjo J. V. Stalino vardo Samgorio drėkinimo sistemos aukštutinį magistralinį kanalą ir Tbilisio vandens saugyklą.

Svečiai žiūrėjo Z. Paliashvilio vardo operos ir baletų teatre spektaklį “Kalmų širdis” ir Tbilisio konservatorijos operos studijoje spektaklį “Abesalomas ir Eteri” susitiko su įžymiais Gruzijos kultūros veikėjais.

Delegacija buvo nuvykusi į Gori miestą, į J. V. Stalino tėviškę, o taip pat į senovinę Gruzijos sostinę—Mechetą. Svečiai atliko kelionę į Kobuleti—vieną stambiausių subtropinių respublikos rajonų, kur aplankė Chucubanio kaimo Stalino vardo kolūkį ir Čakvos arbatžolių tarybinį ūkį.

Gruzijos draugijoje kultūriniais ryšiams su užsieniu įvyko priėmimas svečių garbei. Jame dalyvavo Gruzijos sostinės rašytojai, artistai, kompozitoriai, mokslo ir kultūros veikėjai.

PASAULINĖS TAIKOS TARYBOS BIURO SESIJA OSLO MISTE

Pasaulinės Taikos Tarybos biuro bendroji rezoliucija OSLO, balandžio 1 d.—Pasaulinės Taikos Tarybos biuras, posėdžiavęs Oslo mieste nuo kovo 29 d. iki balandžio 1 d., priėmė šio turinio bendrą rezoliuciją:

Pasaulinės Taikos Tarybos biuras pažymi, kad iki šios dienos parašų skaičius po Kreipimosi dėl Taikos Pakto sudarymo tarp penkių didžiųjų valstybių yra pasiekęs €03,570,000. Prie šio rezultato, kuris 122 milijonais viršija surinktų po Stokholmo atsisaukimo parašų skaičių, reikia pridurti tą faktą, kad viešojo nuomonė vis atkakliau pasisako už taikius nutarimus deribų keliu.

Šie laimėjimai pabrėžia didėjančią judėjimo už taiką įtaką visame pasaulyje ir atspindi vis gilesnius tautų lūkesčius. Kampanija

už Taikos Pakto sudarymą turi stiprėti. Šios kampanijos plėtojimas gali sužlugdyti ginklavimosi varžybas, nuo kurių išsenka tautų jėgos, kurios pakerta jų ekonominę ir sudaro grėsmę jų neptiklausomybei.

Per pastaruosius mėnesius padėtis pablogėjo. Azijoje buvo panaudotas bakteriologinis ginklas. Priešingai vokiečių ir japonų tautų daugumos valiai Japonijos apginklavimas yra įvykęs faktas ir prasidėjo Vakarų Vokietijos apginklavimas. Kolonijinių tautų nepriklausomybės siekimas susiduria su žiauriomis represijomis.

Šiomis sąlygomis Vienoje paruošti Pasaulinės Taikos Tarybos pasiūlymai yra labiau negu bet kada būtinas pagrindas taikai nustatyti. Šie pasiūlymai numato nutraukti dabar vykstančius karus, demilitarizuoti ir suvienyti Vokietiją, demilitarizuoti Japoniją, atkurti šių dviejų valstybių nepriklausomybę, garantuoti taikos sutarčių, išvesti užsienio kariuomenes iš Azijos, Artimųjų ir Viduriniųjų Rytų šalių.

Savo atkakliais veiksmais taikos jėgos paskatino Su-

vienytų Nacijų Organizaciją svarstyti visuotinio nusiginklavimo klausimą. Šis svarstymas tebevyksta. Nusiginklavimo komisija posėdžiauja dabar Niujorke. Tautų veiksmai turi padaryti, kad masinio naikinimo ginklo uždraudimas, o taip pat laipsniškas visuometu vykdomas ir griežtai kontroliuojamas nusiginklavimas būtų privalomas. Tautos, vis labiau patiriančios karo ir skurdo politikos padarinius, įsisaumonino taip pat savo įgeigę. Jeigu jos ryžtingai veiks, jos gali pakeisti įvykių eigą, pasiekdamos, kad būtų sudarytas Taikos Paktas, kuris užtikrins taiką įvairių politinių ir socialinių sistemų egzistavimą viena šalia kitos.

Siekdamas plačiau suvienyti visas tautų ir taikingas jėgas, Biuras nutarė susaukti birželio 21 d. Pasaulinės Taikos Tarybos sesiją, kurioje jis pateiks pasiūlymą susaukti siemet Didių kongresą taikai ginti.

Rangoon, Burma.—Burmos valdžia skelbia, kad jos kariuomenė užklupo ir nūždė vieną sukilėlių vadą ir 12 jo šalininkų.

DŽIMIO ŠMOTO ISTORIJS

Atsisėdau ant Ljtvanikos skvėro ir sėdžiu, žiūrėdamas tiesiai į rusų protestonų bažnyčios užpakalį.

Ateina Saimonas Blynas ir jis, lept, ir sėdi paliai mane ir gazieta turi rankose,—sakė, zokristijonas jam davė. Pradedame baikas krėsti.

Jis man pasakoja apie zokristijoną, koks jis mokytas. Sako, visas mišias ant pomieties moka.

—Bet ar jis jas suprantą?

—Ne!—atsako Blynas.—Nesupranta, ba jų nei kūnigai, nei pralotas nesupranta.

—O kur dabar tas tavo pralotas?

—Važinėja po svieta,—atsako.—Nuvažiavo Ispanijon pas Franką, kad galėtų iš jo gauti daugiau mokslo, kaip komunistus mušti.

—Tai gerai paulios.

—Šiūr, gerai, ba jis pinigų turi daug, tai gali užti, kiek tik nori, ne taip, kaip mes.

—Kas ten tokio bus?

—Ispanijoj bus jukaristinis kongresas, tai ten ir pralotas bus. Paskui sau važiuos į Rymą, gal popiežių matys, tai gaus iš jo griekų atleidimą.

—Ar pralotas turi griekų?

—O kas jų neturi? Atsimeni, kaip Jeronimas Pusalapis sakė, kad net šventi tėvai yra griešninkai ir po smerties į pekla eina, tai ką jau bešnekėti apie pralotą. Ale pralotas bijo, kad

Rymo neužvaldytų komunistai, kurių jis taip nemylti.

—Dacrait!

—Vyskupas Brizgys taipgi išvažiavo į Ispaniją. Ale jis į Rymą tai gal nevažiuos, ba bijo, kad šventas tėvas ir vėl jam neduotų vėlnių už tai, kam jis parunino iš krajaus pas Hitlerį.

—Ką gazetos rašo?

—Ogi va, Amerikos lietuvių tarba atsišaukia į visus pabažnus žmones, kad jie apvaikšiotų birželio 15 dieną.

—Kam?

—Nežinau? Ogi birželio 15 dieną, dvylika metų tam atgal, Smetona parunino į Berlyną. Tai dabar Amerikos lietuvių tarba ir atsišaukia, kad žmonės tą dieną pabažnai gyventų ir duotų pinigų Amerikos lietuvių tarbai, ba jos viršininkams jie labai reikalingi. Žinai, pinigais visiems susigadina.

—Ar šiemet neliepia žmonėms tą dieną badauti, kaip liepė seniau?

—Ne, ba iš to nieko neišeina. Niekas, kas turi duonos šmotą, badauti nenori. Žmonės tą dieną, kurie turi kvoterį, eina išgerti alaus, ba džiaugiasi, kad tą dieną Smetona parunino, ir kad Lietuvoj buvo sutverta nauja, žmonių valdžia. Mat, birželio 15-tą dieną žmonės džiaugiasi, ale pralotas ir Amerikos lietuvių tarbos čypai liepia jiems verkėti ir kalbėti poteriesi ir duoti, kiek tik gali, daugiau pinigų, ba jie nori už juos gerai paulioti,—taip, kaip Končius, pralotas ir Brizgys ulioja Europoje!

—Tai kas bus? Ar tu mislini, žmonės dar vis bus durni ir duos jiems pinigų?

—Aiges not! Mažai durnių yra, bet dar yra. Net ir zokristijonas sako: neduosiu nei cento, ba jie pinigų pražia; tegu užsidirba, jei nori užti.

—Dac gud!

—Šiūr, gud! Ale aš, Džim, užėisiu ant klubo pažiūrėti. Ten mačiau nuvejo vieną geras kriaučius, ką čekius kešina, tai gal užtrytins čerkele. Gudbai!

—Gudbai, Saimon.

Luiso Karloso Presteso didvyriškas gyvenimas

Vertė A. Vaivuskas

(Tąsa)

Nuo 1924 metų spalio 29 d., kai sukilo Rio Grande do Sul, iki 1927 metų vasario mėnesio, kai pasitraukė į Boliviją, Presteso Kolona perkeliavo, beveik visada pėsčiomis, apie 30.000 kilometrų. Perėjo dvyliką valstijų, nekurių jų po kelis kartus: Rio Grande do Sul, Santa Katarina, Parana, Goias, Mato Grosso, Bahia, Maranhão, Piauí, Ceará, Rio do Norte, Paraíba, ir Pernambuko. Perkirto Braziliją į visas kryptis, persikeldama per upes, raištus, kaatingas, pirmiau nežengiamus miškus. Spaudimo žygyje sumušė Europos pėstininkų divizijų, dalyvavusių Pirmajame Pasauliniame kare, greičio rekordą. Su apie tūkstančiu žmonių, susirėmė ir sumušė, iš eilės įvykusiose kautynėse, viso labo 100 tūkstančių karių. Ginklo pergale visada buvo jos pusė: už tai paliko Neįveikiamą Koloną. Turėdama nedidelį šaudmenų rezervą, priversta apsirūpinti reikmenimis prieš saskaita, su nieku nepalyginamu meistriskumu, po Presteso vadovybe, pritaikė judėjimo karą, atmušdama gerai ginkluotų kariuomenės jėgų ir valstijų policijos bandymus ją apsupti. Kolonos su naikinimui vyriausybė nesudrovėjo panaudoti Lambeono banditus ir feodalius Farias de Matos ir Franklino de Albuquerque mušikas. Vis kas buvo velni. Generalai, banditai ir ponai feodalai patyrė karčių pralaimėjimų septyniadesimtyje mūšių ir šimtuose smarkių susirėmimų. Kolona buvo Prestesas, ir už tai neįveikiama. Kolona siekė priekelti braziliečių tautą, bet neturėjo programos giliems socialiniams pertvarkymams. Jos politiniai tikslai glūdėjo siauroje ir nenusekioje savokojė smulkiosios buržuazijos, kurios atstovais buvo karininkai. Presteso galvosena, tuo tarpu, palengva ima nebeprisitaikyti tose ribose. Begaliniai jam skaudu matant baisų skurdą braziliskose džiunglėse. Svarbiausia su niokojančia feodalizmu tikrove. Todėl tiesiogine Presteso įtaka Kolona nekuriams atvejais apsilenkia su karinių veiksmų reikalo ypatumais ir nubaudžia vieną kitą poną feodala, padalinama žemę tarp nuskriaustų bei engiamų valstiečių. Kai jo vardas įgyja legendos jėgą ir milijonai išnaudoja jį pradedama matyti neįveikiamame generale "Vilties kavaliere", pats Prestesas blaškosi beiškodamas moksliškai teisingų sprendimų, socialinėms užduotims, kurios kankina jo dvasią. Prestesas, tai visiškai priešgynybės savęs perkainavimui ir savimi pasididžiavimui.

IV — PRESTESAS TREMTYJE

Po dviejų ir pusės metų kovų, pamąčius, kad šalyje, kur kas neįmanoma sukelti tautos sukilimą, Kolonos vyrai pasitraukia į Bolivijos žemę. Prestesas jų neapleidžia. Kad suteikus pragyvenimą savo pavaldiniams, užima inžinerijos darbus La Gaiba srityje, nusiskirdamas sau vienodą

uždarbį su paprastu darbininku. Apie Presteso gyvenimą La Gaiboje randame duomenų Brazilijos žinių agentūros 1928 metų sausio 3 d. paskelbtame pasikalbėjime su spaudos atstovu: "Gyvendamas tuo pačiu paprastu karo metu gyvenimu, valgydamas prie to paties stalo drauge su savo darbininkais — miško kirtėjais, Prestesas atlieka La Gaiboje ir visoje Bolivijos Rytu dalyje nuostabią veiklą."

Prestesas La Gaiboje praleidžia 1927 ir dalį 1928 metų, iki Kolonos kovūnai palengva sugrįžta į Braziliją. Visą laisvalaikį Prestesas sunaudoja mokslui, ypatingai įsiskodamas išvadų Brazilijos padėties problemoms. Tuo laikotarpiu, arba tikriausiai — 1927 metų pabaigoje, Komunistų partijos nacionalinė vadovybė nutaria pasiųsti savo generalinį sekretorių į La Gaibą, kad pasimatytų su garšiuoju Kolonos vadu ir jam įteiktų marksistinių knygų rinkinį, patį pilniausį, koki tik tuo metu buvo galima surinkti Brazilijoje. Prestesas tuomet aiškiai įsigilina į marksistinių kūrinių skaitymą. Pradedu susivokti, nors dar paviršutiniškai, kad tenai radosi išsprendimas jam rūpėjusių užduočių ir kurios jam būdavo atidengtos pačiame Kolonos žygyje per mūsų šalies gilumą.

1928 metais Prestesas persikelia į Argentiją. Dirba inžinierium Santa Fe mieste ir, neužilgo, vyksta į Buenos Airesą. Tenai susirūša su Argentinos darbininkų judėjimu ir su jo vadais, ypačiai su Argentinos kompartijos vadais.

Šis kontaktas pagilina itaką, jo dvasios pasisemta iš marksistinės literatūros. Prestesas išvysto plačią veiklą per tą laikotarpį, t. y. 1928-1929 metais. Dar prieš pareiškimą savo viešo įstojimo į Brazilijos Komunistų partiją, jis dalyvauja mitinguose, antiimperialistinėse demonstracijose drauge su Argentinos Komunistų partijos lyderiais. Taip, kai tuo tarpu jo Kolonos bendražygiai tebesvajoja apie karinius pučus ir tebesiūlo politinėms problemoms tas pačias smulkia-buržuazines formules, Prestesas sąžiningai pripažįsta, kad jo senoji ideologija randasi krizėje. Prestesas ją pastato į kruopščiausią analizės procesą ir, kai konstatuoja, kad tiesa yra marksizmo pusėje, ją tuojau apleidžia.

Tuo būdu, per neatlaidžią savikritiką, Kolonos smulkia-buržuazinis sukilėlis ima virsti į didį proletariato vadą, kuriuo Prestesas jau pasireiškė per trečią dešimtmetį. Reikia suprasti, kas įvyko begaliniai nepaprasto šitame pasikeitime, tikriausiai neįmanomo, jei Prestesas nebūtų buvęs pilnutinio charakterio žmogus, iš pačių gelmių priešingas karjerizmui, ir turįs skaidrų protą, nusilenkiantį tikrai prieš tai, ką pripažįsta moksline tiesa.

Sueinant į kontaktą su marksistine literatūra, Prestesas jau buvo patapęs populiariausiu žmogum Brazilijoje. Prisitaikyti prie

buržuazinio gyvenimo patogumų jam buvo plačiai atidarytos durys. Į jo gyvenvietę tremtyje pribūdavo ne tik aktistiniai revoliucionieriai, bet ir valdančiosios klasės politinių grupių pasiuntiniai, nešini žavinančių pažadų. O kompartija ką galėjo 1930 metais žadėti žmogui, kurį pati liaudis jau šlovino kaip Vilties Kavaliere? Jauna partija, dar mažai susijusi su masėmis, bet aukščiausio visko — engiamųjų partija, tegalėjo pateikti sunkių ir ilgų kovų perspektyvą, su savo natūraliais sankleivais: patiekia iš "gudriai galvojančių" didžiosios spaudos šmeižtas, pogrindis, kalėjimai, viduramžių kankinimai ir neretai — baisiausia mirtis.

Jei Eduardo Gomes, Zuares Tavora ir Kordeiro de Farias, kurie toli gražu neturėjo jo įžymumo, pasidavė ir pasirinko šiltas vietas buržuazijos prieglobstyje, tai Prestesas liko sąžiningas sau ir masėms, kurios jau tuomet juo aiškiai tikėjo. Įstoję į Komunistų Partijos kelią ir to davė asmeninio atsipalaidavimo pavyzdį, kuris jį pastatė į žmonijos, davusių kiliųjų figūrų, galeriją.

Atmesdamas kvietimus Liberalų Sąjungos vadų, kurie norėjo patraukti į savo stovyklą patį populiariausį žmogų Brazilijoje, Prestesas viešai demaskuoja abi reakcijas — Zetulio Vargo ir Zulio Presteso — kandidatūras, tuomet besivaržančias už respublikos prezidento vietą.

Savo 1930 m. gegužės manifeste Prestesas nužymi braziliečių tautai agrarinės ir antiimperialistinės revoliucijos, po proletariato hegemonija, kelią. Visiems, kurie juo pasitiki, nurodo vietą kompartijos gretose. Taip galutinai sujungia savo likimą su darbo klasės likimu.

Pavartytas iš Argentinos už tai, kad demaskavo Uriburu pučo reakcinį pobūdį, Prestesas emigruoja į Montevidejų. Neilgai čia išbūna. Bet ir per tą trumpą laikotarpį tęsia marksizmo studijavimą, artimajam gyvenimui su Urugvajaus ir Argentinos komunistų vadovais, užmezga ryšius su Brazilijos kompartijos vadovybe.

Urugvajuje Prestesas pasiryžta pažinti Tarybų Sąjungą. Taip, savo šeimos — motinos ir sesers — lydimas, 1931 m. nuvyksta į darbo žmonių tėvynę.

Resistantis socializmas jį aiškiai sužavi ir jis stoja jo statybon. Tai buvo laikotarpis, kuriame TSRS jaučia didžiulį techninių kadru trūkumą. Prestesas pateikia savo inžineriaus mokslą stalininiam penkmečio planui. Jo gyvenimas Tarybų Sąjungoje apima įtemptos veiklos laikotarpį. Dirba ir mokytoju, ne minutes neatidėdamas poilsui.

Po nekurių laiko Tarybų Sąjungoje, Prestesas pereina į betarpišką politinį darbą prie Komunistų Internacionalo.

Tarybų Sąjungos gyvenimo pažinimas, asmeninis kontaktas su milžiniška stalinine statyba, darbas Komunistų Internacionale greta tokio masto vadovų, kaip Dimitrovas, Manuilskis, Toljati, — praplečia jo teorinius ir praktinius marksizmo — leninizmo žinojimus. Tuo metu, arba tiksliau, 1934 metų rugpjūčio 1 d., Prestesas oficialiai priimamas į Brazilijos Komunistų partiją. Tais pačiais metais dalyvauja Komunistų Internacionalo suauktoje Pietų Amerikos konferencijoje, kuri susideda iš visos Lotynų Amerikos kompartijų atstovų. Sekančiais metais, t. y. 1935 rugpjūčio mėnesį, istorinio VII-jo Komunistų Internacionalo kongreso sesijų metu, Prestesas turi aukštą garbę būti išrinktu į jo Vykdomąjį Komitetą. Dabar jis jau pasaulinio komunistinio judėjimo vadovas, atsistojęs greta Stalino, Dimitrovo, Manuilskio, Mao-Cze-Dunio, Tore ir Toljacio.

Bet tuo pačiu laiku Brazilijoje prasidėjo plataus revoliucinio augimo fazė. Įsteigiama Nacionalinio Išsivadavimo Sąjunga ir Prestesas išrenkamas jos garbės prezidentu. Betarpiško pogrindžio aplinkybėmis, su suklustuotu pasu, Prestesas sugrįžta į Braziliją. Su juo keliauja jo narsioji draugė Olga Benario, kurią pažino Tarybų Sąjungoje.

V — PRESTESAS — NACIONALINIO IŠSIVADAVIMO SUKILIMO VADAS

Prestesas — didžioji brazilų tautos viltis. Jo 1935 metų liepos 5-osios Kreipimasis, pateikiantis Nacionalinio Išsivadavimo Sąjungos programą, pagrįstą agrarinės ir antiimperialistinės revoliucijos siekais,

visoje šalyje sukėlė beribio entuziazmo bangą.

Nustojusi pasitikėjimo 1930-ųjų ir 1932-ųjų metų patyrimais, išduota demagogų imperializmo tarnyboje ir nusivylusių senaisiais "leitenantais" iš smulkiosios buržuazijos eiliu, dabar reakcijos prijaunkintais, liaudis vis labiau atsigręžta į Vilties Kavaliere. Presteso vardas vėl girdimas visose šalyje nuo galo ligi galo. Tai vėliava Nacionalinio Išsivadavimo Sąjungos — šlovingosios politinės antiimperialistinės organizacijos, komunistų iniciatyva ir vadovybe sukurto kaip tautos frontas. Pirmą kartą Brazilijoje iškyla, darbininkų klasei vadovaujant, didelis politinis masių judėjimas.

Prestesas veikia giliausio pogrindžio sąlygomis. Nugalėdamas visą eilę kliūčių, kurios didžiai apsunkina jo vadovybės veiksmingumą, suranda būdų savo patyrimus pritaikyti Partijai ir Nacionalinio Išsivadavimo Sąjungai. Tai 1935 m. rugsėjo mėnesio jo įžymusis Robertui Sisonui laiškas, kurio pamokinimai nepaseno: "Kas mums svarbiausia, nepavadinotina, tai telkti ir organizuoti plačias mases, ir per paskiras kovas jas kantriai paruošti į didelę galutiną kovą už valdžią. Šios kovos už valdžią, tebus tikroviškai galimomis, tebus tikroviškai masių kovomis, liaudies kovomis, jei liaudis jose dalyvaus, o šis dalyvumas negalės būti pasiektas atsisakymais nei kalbomis, nors labiausia liepsningomis joms būtų. Liaudis stotį didžiausias išsivadavimo kovas po to, kai įvairiose paskirose kovose bus kai ką išmokusi, bus įsitikinusi, jog policija stovi reakcijos ir užsienio kapitalistų pusėje, bus įgavusi pasitikėjimo savo pačios jėgomis už nedideles, jau pasiektas, pergalės, bus praktiškai patyrusi, jog karininkai — tai jos broliai ir stoja į jos pusę."

Laiškas Sisonui, iš tikrųjų, turi įžvalgų analizą brazilškojo savito nacionalinio išsivadavimo revoliucijai po proletariato hegemoniją. Tai dokumentas, jau parodas Presteso, kaip marksisto, ūgį.

Po nepilnai trijų mėnesių legalaus veikimo, Vargo vyriausybė uždaro Nacionalinio Išsivadavimo Sąjungą. Prestesas į klišinių priešų jėgos vartoseną atsako, nurodydamas sąjungininkams, su komunistais priešakyje, sukilimo kelią. Tuo pat metu įspėja kovoti su sektarizmu ir su avantiūrine dvasia. Ryšiai su plačiosiomis masėmis, jų labiausia nuo pat elementarinių siekių poreikių kėlimas, darbininkų ir valstiečių sąjunga, kantrus darbas tikslu patraukti į savo pusę smulkia buržuaziją ir, svarbiausiai, paskirų kovų išplėtimas, nesibijant ir ginkluotų susikirtimų, visa tai nukreipiant į perversmo išsprendimą — štai kelias, kurį Prestesas nurodo 1935 metais.

Partija tuo metu nebuvo organizuota ir politinėje aukštumoje, kad su mažiausia paklaudų pravesių Presteso nurodytą orientaciją. Nacionalinio Išsivadavimo Sąjungos vadovybėje vyravo sektarinės bei smurtinės tendencijos, kas jai sutrukdė organizuoti didžius mases ir laiku išvengti policinių provokacijų. Įvykiai užbėga už akių ir revoliucija ne laiku įsižiebė.

1935 metų lapkričio 24 d. sukyla Natalo darbininkai ir kareiviai prieš feodalių, stambiosios buržuazijos ir imperializmo samdinių valdžią. Žymiųjų kovotojų tarpe — du puskarininkai: Zio-kondo Dias ir Feliks Valverde. Tą pačią dieną prasideda sukilimas Resifeje.

Ivykių užtiktas, Prestesas nesuvsyruoja: juk negalima neiti į pagalbą šiaurės rytų sukilėliams. Tada taigi po priimtas nutarimas pradėti revoliucinį judėjimą Rio de Zaneire. Lapkričio 27-osios rytą, įkvėpti tyriausios meilės Tėvynei, tvirtai nusisprendę, ją išlaisvinti iš feodalinės vergovės ir iš imperializmo kolonijinių pančių, sukyla, Nacionalinio Išsivadavimo Sąjungos vardu, Pėstininkų 3-sis pulkas ir Karo Aviacijos Mokykla, po vadovybe kariuomenės karininkų Ažildo Barata ir Agliberto Vieira de Azevedo. Nutrukus ryšiams su plačiosiomis darbininkų masėmis, sukilėliai greit pasijuto esą apsupti daug tvirtesnių jėgų. Po užsėtusių atkaklių ir kruvinių mūšių, sukilimas Rio de Zaneiro nuslopinamas.

Tas pat atsitinka Resifeje. Tiksliai Natalo sukilėliai pasiekia laikinos pergalės, tris dienas išlaikydami savo rankose miesto valdžią. Šioji valdžia buvo pirmoji mūsų Tėvynės liaudies revoliucinė valdžia. Sukilėliams pasitraukus iš Natalo, Nacionalinio Išsivadavimo Sąjungos kova tęsiasi provincijoje, iki suimamas Migel Moreira — partizanų vadas.

Po dešimties metų, svarstant šlovingąjį 1935 metų sukilimą, — pasididžiavimo

motyvą visiems tikriesiems patriotams, — Prestesas teigė, kad klaida buvo ne ginčiotame išstojime, o nebuvo ar gaminame lygyje ano meto poreikiams. Ir pridūrė, kad, nepaisant nuslopinimo, 1935 metų nacionalinis išsivadavimo judėjimas atsiekė, brazilų tautos akyse, negailestingai demaskuoti niekšinguosius integralistus — apmokamus smogikų būrius nacifazių tarnyboje.

1935 metų nacionalinis išsivadavimo judėjimas brazilų tautai buvo ypatingai politinis patyrimas. Ieido kovingos antiimperialistinės samonės šaknis, atgriebiant dalį atsilikimo, kuriame šia prasme radosi plačiosios masės, ir praktiškai įrodė, kad nuo tada į priekį revoliucinio judėjimo vadovybė turėjo priklausyti tikrai darbo žmonių klasei.

VI — PRESTESO LAIKYSENA KALĖJIME IR PRIEŠ REAKCINUS TRIBUNOLUS

Sukilimo nuslopinimas oportunistus nusviedė desperaciją. Komunistai, su Prestesu priešakyje, tuo tarpu laikosi nepalaužiami. Kovos aplinkybės darosi kaskart sunkesnės. 1935 metų gruodžio mėn., anglų žvalgybos suketas pakliūva į policijos nagus vienas artimiausių Presteso bendražygių — buvusias deputatas ir vokiečių komunistų vadas Harry Bergeris.

Kaj jo draugė buvo baisiai sužalota ir nužudymui išsiųsta į hitlerinę Vokietiją, Bergeris buvo žveriskai kankinamas iki išprotėjimo. Brazilų tauta jį šiandien sukilimą, — pasididžiavimo

SUKELKIME \$10,000

(Tąsa nuo 1-mo psl.)

dienraščio paramai. Jei visos didesnės kolonijos turėtų tokio pasiryžimo žmonių apšvietos platinimui, kaip d. Zemaiteienė, tai fondas jau būtų baigiamas sukelti. Jau spaudoje matėme, kad Juozas Vinikaitis, lankydamsis Floridoje, pasidarbavo ir Laisvės naudai. Jis parvežė Laisvei dovanų sekamai:

Per V. Paukštį, nuo Moterų Dienos pelnas .. \$13.20
Elena Mikitenė, Miami, Fla. 12.20
P. Taras, Clearwater, Fla. 5.00

Viso J. Vinikaitis parvežė ir pridavė Laisvės fondui \$30.70.

Prašome pasiskaityti daugiau laiškelių:

"Gerbiamejii!

Prisiunčiu jums už metus prenumerata \$7.00 ir sykiu dienraščio paramai \$10.00. Reikalus yra matomas, jog turime stiprinti savo dienraštį, nes ir kitos tautos taip daro. Fondo sukelimas turi būti įvykintas, ir aš manau, kad bus įvykintas.

Su pagarba, Laisvės skaitytojas B. K. Stupelis"

"Gerb. Draugai!

Štai prisiunčiu jums čekį nuo vieno ilgamečio Laisvės skaitytojo, kuris jau peržengęs per 70 metų amžiaus. Jis yra bedarbis ir sveikata jau šlubuoja. Tačiau jis sako, kad, nežinint visų trūkumų, be Laisvės gyvenimas jam būtų tuščias ir nuobodus. Todėl jis siunčia už prenumerata \$7.00 ir Laisvės stiprinimo fondui \$3.00; viso \$10.00.

Tas žmogus yra Tony Wise, Cleveland, Ohio.

Draugiškai, J. Žebrys, Cleveland, Ohio."

Daugiau dovanų įteikė šie brangvardžiai:

Martinas Johnson, Hartford, Conn. \$10.00
George Warison, Brooklyn, N. Y. 5.00
Dipukas, New York City 5.00
Julius Czuberkis, Bronson, Mich. 3.00
Walter Barštis, Pattenburg, N. J. 3.00
Jonas Danilevičius 1.00
M. Lukas, Newark, N. J. 1.00

Iš anksčiau yra įplaukę \$3,154.28. Šiuom kartu įplaukė \$180.32. Viso jau įplaukė \$3,334.51. Dar turime sukelti \$6,665.49.

Turime ant rankų gražių davinų. Pasekite sekamosse dienraščio laidose.

Dėkojame visiems pasidarbavusiems ir visiems įteikusiems dovanas. Tik visi turėkime mintyje, kad vajui laiko mažai beliko ir kad fondą turime sukelti paskirtu laiku, tai ir visas bus gerai.

Laisvės Administracija

Brigadierius generolas Hayden Boatner, amerikietis, naujai paskirtas karo belaisvių stovyklų komendantas. Jis ketina belaisvius "sudisciplinuoti" jėga, jeigu jie toliau demonstruos prieš "skrinimą."

DETROIT, MICH.

Motinos padėka

Pereitais metais, tai yra, 1951 m., gegužės 6 d. patiko nelaimė mano sūneli, nebesugrįžo iš Kanados. Daug gavau suraminimo laišku ir telegramų kaip nuo detroitiečių, taip iš kitų kolonijų. Marytė Smalstienė pakvietė būrėlį idėjos draugų pas save. Taipgi M. Povilaitienė sukvietė drauges, didžiulioje moterų klubo narės, pavaišino drauges, man įteikė gėlių vazoną. Tai vis dėl suraminimo manęs.

Labai tai viską įvertinu. Bet nešant tokių širdies skausmą, kokia užgula motiną, netekus vientūrio, išmokslinto ir taip tragiškai žuvusio sūnaus, jokių būdu negalima susikuo-

pti, kad bent ką parašyti, tik kamai padėkavoti visiems ir visoms.

Metams suėjus nuo tragedijos, ir vėl pasirodė užuojautos žodžiai. Dabar visiems sykiu, nors per didelį vargą, rašau siuos kelis padėkos žodžius: draugei M. Bacevičiūnei, draugu Zigmantui Šeimai ir visai cilei užuojautą reiškiančių draugų.

Visiems, paminėtiems ir tiems, kurie nepaminti, bet kuomi nors prisidėjo prie mūsų suraminimo, draugams ir prieteliams dar kartą tariau širdingai ačiū.

Motina Vera Smalstienė
Leonardo sesuo
A. Heldt ir jos šeima

CHICAGOS ŽINIOS

Ruošias prie dienraščio pikniko

Kaip ir buvo galima tikėtis, dienraščio gaudėdarius — direktorį ir administraciją — jau visu smarkumu besirušiantį pavasariniam "Vilnies" piknikui.

Pracietis patyrimai rodo, kad "Vilnies" piknikai, būk jie pavasariniai ar rudeniniai — yra kaip ir "atpuskai" — tūkstankiams chigagiečių ir plačios apylinkės dienraščio draugų ir rėmėjų.

Sekantis — pavasarinis — dienraščio piknikas (man sakė) įvyks birželio 8 dieną, visiems žinomame Liberty Grove darže, Willow Springs.

Jei piknike ir nieko daugiau nebūtų kaip keli tūkstankiai mūsų geriausių draugų ir

prietelių, tai ir dėl to pravartu būtų jame dalyvauti. Bet progresyvio lietuvių liaudies dienraščio parengimuose, ar tai būtų piknikas, koncertas ar kokis kitas kultūrinis pokylis, dalyviai visados gauna ką nors daugiau, negu "derėjosi".

Ir šiame piknike sakė dainuos keli chorai, bus rinkiniai kalbėtojai, raujausios literatūros ir tt. Nieko nėsak, šiu apie lietuviškas dėsras, raugintus kopustus, kugelį ir kitus gardėsius, nes tie priedėkai ateina "automatiškai" vilniečių parengimuose.

Tikslas šio rašinio ir yra ne suagituoti jums, kad dalyvautumėte "Vilnies" piknike — žinau, jog dalyvausite, — bet paprašyti, kad atsivestumėte ir savo kaimynus bei pažįstamus.

Tėvelis.

ROCKFORD, ILL.

Svarbus spauštuviniųkų laimėjimas

Mes čia turime gerą pavyzdį, ką gali laimėti organizuoti darbininkai. Taip atsitiko su dviejų vietinių laikraščių darbininkais. Nuo kovo 24 d. jie buvo kovos lauke. Aš kalbu apie "Rockford Morning Star" ir "Register-Republic". Juos leidžia "Rockford Consolidated Newspaper."

Streikavo 78 darbininkai. Juos smarkiai parėmė vietos organizuoti darbininkai, kurių yra apie 30,000. Streikierius parėmė lygiai gerai CIO ir Federacijos unijos. Unijistai sudarė komitetą iš dešimties

narių padėti streiką laimėti. Unijai vadai atsisakė į narius nepirkti minėtų laikraščių. Laikraščiai negalėjo išsilaikyti. Bandyta buvo įgautais skelbais laikraščius išleisti, bet ir tas nepavyko. Savininkai išėmė teismo uždraudimą prieš masinį pikietą. Bet tas ir buvo veltui.

Pagaliau jie turėjo pasiduoti darbininkams ir jų reikalavimus išpildyti. Svarbiausias klausimas buvo, ar savininkai turi teisę sumažinti darbininkų skaičių, išmetant juos laukan. Gerai, kad darbininkai pasipriešino ir privertė savininkus palikti darbe visus darbininkus. Reporteris

Pamatykite Lietuviškas Filmas,—ypač

OPERA BIRUTĖ

Rengia

Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 7-ta kuopa

Rodys filmininkas Geo. Klimas

iš Brooklyn, N. Y.

Bus rodomi Šeštadienį

Gegužės 31 May, 1952

Pradžią 8 val. vakare

Ižanga tik vienas doleris

Lietuvių Taut. Parapijos Salėje

206 Parish St., Wilkes-Barre, Pa.

Gerbiame Lietuviai ir Lietuvaitės!

LDS 7-ta kuopa kviečia jus į nepaprastai įdomų parėngimą. Bus rodomos net trys lietuviškos filmos: "Opera Birutė", "Kuprotas Ozėlis" ir "Paparčio Ziedas."

Taipgi bus ir kitokių juokingų pradžėjų. Minėti veikalai susidaro iš gražiausių lietuviškų dainų, solo, duetų ir istisų chorų. Čia įspūdingai ir linksmi laiką praleisite, per ilgą laiką atsiminsite iš šių veikalų įgytus įspūdžius.

Ištroškusiems mes čia turėsime ir gerų įsigėrimų. Prašome atvydžiai įsistėmyti dieną, vietą ir laiką. Durs atdaros nuo 6-tos val. vakaro, rodymas prasidės 8-tą val. Kviečiame visus atsilankyti, o rengėjai užtikrina kiekvienam malonų pasitenkinimą.

RENGIMO KOMITETAS.

Luiso Karloso Presteso didvyriškas gyvenimas

(Tąsa iš trečio pusl.)

šlovina kaip viena iš savųjų kankinių, susiedama jo vardą su ryžtingu pasiaukojimu kitų dviejų svetimių, kurie 1935 metais atidavė savo gyvybę dėl mūsų Tėvynės laisvės: jaunas Amerikos studentas Viktoras Allanus Baronas ir lenkas darbininkas Maksas Jugmanas, abudu pasibaicėtinai nužudyti Žetulio Varggo policijos. Bergždžios yra reakcijos pastangos sukelti nuožmų šovinizmą prieš atminimą šiu trijų kovotojų, kurie mokėjo duoti gyvą proletarinio internacionalizmo pavyzdį, kovojant brazilų tautos puseje, kaip kad pereitame šimtmeityje kovojo Garibaldis, dalyvaudamas "Farrapų" civiliniame kare.

Gausėjo suėmimai ir plėtojosi teroras. Prasidėjo vienas iš juodžiausių Brazilijos istorijos laikotarpių.

Presteso suradimui paleidžiamas visas Rio de Žaneiro policinis aparatas, padedamas Intelligence Service, FBI ir prancūzų Suretė, kurių agentai laisvai veikė mūsų šalyje. 1936 metų kovo pirmosiomis dienomis, viename kukliame Mejer gatvės name, Prestesas apsupamas Specialės policijos banditų gaujos. Įsakytą jį nužudyti. Tiktai Olgos Benario tarpininkavimas ir Presteso drąsa išgelbsti jo gyvybę.

Presteso laikysena kalėjime ir prieš reakcinius tribunolus sudaro sektingą pavyzdį visiems, kur įstabiusia asmeninė drąsa ir giliausio pasiaukojimo dvasia atiduodama be atodairios ir be baimės proletariato reikalui. Prestesas buvo ištatytas nepasibaigiančiais moraliniams kankinimams. Buvo gyvas užmūrytas, žvėrimis apšauktas, ištisus mėnesius neprileistas prie jokio skaitymo, atskirtas nuo šeimos ir teži-nodamas, kad jo neščia žmona buvo nusikaltusiai atiduota į koncentracijos stovyklą hitlerinėje Vokietijoje. Tai atliko asmuo, kuris prieš dešimt metų buvo iš Kolonos išmestas kaip baltys ir judošius, ir kuris dabar tarnavo nacifašizmui už špijozą ir liokajų: Filintas Miuleris.

Tačiau, Prestesas buvo tvirtesnis už visus moralinius kankinimus. Atsisakė būti tardu. Prieš neapkenčiamąjį Saugumo tribunolą prisidėmė visą atsakomybę už 1935 metų lapkričio mėn. nacionalinio išsi-vadavimo sukilimą ir, neat-sižvelgdamas į teisėjų protestą, kreipėsi į brazilų tautą, ragindamas ją kovoti už atgavimą demokratiškos laisvės, su kuriomis tironas Vargas jau buvo visiškai susidorojęs, jam besalygiškai paėmus fašizmo kryptį. Kartą nusmerktam 16 metų ir 8 mėnesiams kalėjimo, Prestesui 1940 metais su-ruošiamą naują procedūrą-farsas. Lapkričio 7-ąją pri-statomas teismui. Jo pirmieji žodžiai buvo karštas pasveikinimas bolševikų revoliucijos su 23-omis meti-nėmis. Auditorijoje pasigėrsta "valio Prestesui!" Sesija nutraukiama. Nuo-gastaujanti reakcija Pres-tesą nusmerkia 30 su vir-šum metų kalėjimo.

Jo išlaisvinimo reikalas pavirsta visų tautų vėliava. Urugvajaus ir Meksikos

parlamentai balsuoja už jo laisvę. Jo vardas sukelia ovacijas Azijoje, Europoje ir visoje Amerikoje. Prestesas gyvas iėjo į Istorijos Panteoną, kaip sakė didysis Romenas Rolandas, reikalaudamas laisvės Brazilijos didvyriui.

Nelaisvėje, be tiesioginių ryšių su pasauliu ir iš jo tegaudamas tik silpnus atgarsius, Prestesas, pavyzdys marksisto, kuris ir izoliuotas sugeba mokslškai įvertinti įvykius. Prestesas supranta, ką reiškia hitlerizmo grėsmė. Supranta, kad hitlerinės Vokietijos įsiveržimas į Tarybų Sąjungą atveria naują periodą tarptautinėje pažoramoje. Brazilų tautos galingas balsas už įsijungimą į karą jį džiugiai nuteikia. Viršum savo asmeninės būklės, stato antifasištinę ir patriotinę kovą. 1943 m. viename pasimatyme su Kubos komunistų vadovu Blas Roka Prestesas pareiškia, jog karas su fašizmu reikalauja visų patriotų nacionalinio susivienijimo ir demokratijos įvedimo šalies viduje.

Komunistų partija ėmė atsigrębti po labai sunkių smūgių, gautų iki 1940 metų. Turėdami priešakyje Dioženes Arudą, Zoao Amazonasą, Maurisio Graboisą, Fransisko Gemesą ir Penaro Pomarą, kurie atėjo su 1935 metų kovomis, komunistai persiorganizuoja nacionaliniu mastu ir, nugalėdami visas penktosios kolonos kliūtis, sutelkia plačias mases karo pastangoms. Tuo metu iškyla didi grėsmė partijos gyvavimui: susitveria grupės likvidatorių, ypač Rio de Žaneire, skelbiančių paleidimo proletariato avangard, kuris tuo būdu privalėjo įsiliesti į jungtinį antifasištinį frontą.

Po vadovybės teoriniai apsiginklavusių lyderių, suprantančių pagrindinę partijos reikšmę darbininkų klasei, komunistai supliekia vieną po kito likvidatorinius argumentus ir kovoją prieš jų ardumą veiklą.

Prestesas randasi kalėjime ir labai mažai turi duomenų apie partijos padėtį. Vienok jo užimtoji pozicija buvo už partiją prieš likvidatorius. Negausūs dokumentai, galėję prasiškerbti pro kalėjimo sienas ir pasklisti pogrindyje, turėjo nepaprastos vertės ištikimiesiems partijos gynėjams jų kovoje prieš smulkiaburžuazinę tendenciją, grasinusią sudaužyti darbininkų klases vyriausiojo stabo patį gyvybiškumą.

VII—PRESTESAS—PROLETARIATŲ IR PLAČIŲ PRISPASTOSIOS LAUDIES MASIŲ VADAS

1943 metų rugpjūčio mėn. vienoje Serra da Mantikėra vietovėje, Dioženes Aruda, Zoao Amazonas ir Maurisio Grabois iniciatyva, slaptai posėdžiavo II-ji Kompartijos Nacionalinė konferencija. Tąja proga Prestesas buvo išrinktas Kompartijos Nacionalinio komiteto tikruoju nariu, neužimant vietos generaliniame sekretoriato vien dėl to, kad jis tebebuvo kalinamas.

1945 metais, dėka Tarybinės Armijos pergalin-

giems veiksams, sutriuškinamas nacifašizmas. Jo nugalėjimui žymiai prisidėjo, per šlovingą Brazilijos Ekspedicinę kariuomenę, ir mūsų tauta. Nacifašizmo sutriuškinimas įneša pakaitų nacionalinėje padėtyje. Prasideda pirmųjų demokratiškos laisvės atkovo-jimas. Liaudis reikalauja amnestijos politiniams kaliniams, ir Presteso vardas vėl suskamba mitinguose. Spaudžiamas atkaklaus masių judėjimo, diktatorius Vargas paskelbia amnestiją. 1945 metų balandžio 18 d. atsidaro kalėjimų durys: pirmoji Presteso laisvės diena, po devynių žiauriausio kalinimo metų.

Didvyrio neplaužiamą valia dar kartą pasireiškia. Devyni metai begailingio laikymo vienuose, su kuo buvo siekiama jį nustumti į proto netekimą arba į visišką fizinį sunaikinimą, nepajėgę prigesinti jo aistros. Dar daugiau išmintingesnis ir jaunesnis, nes tikta revoliuciniame darbininkų judėjime nūdien gali būti pasaulio jaunystė, Prestesas atiduoda visas savo jėgas partijos darbui. Tai darbininkų klases kova, kuria jis taip sielojasi ir kuriai pasiaukoja su tokiu atkaklumu, kokio nėra lygaus mūsų istorijoje.

Presteso iniciatyva pradeda eiti kovingasis laikraštis "Tribuna Popular" ir įsisteigia grandinė liaudies laikraščių visoje šalyje. Dėdami visus pastangoms, po 23 griežto nelegalumo metų, į viešumą išėjusios Komunistų partijos organizacijos auga ir vystosi.

Gegužės 23 d. San Žuanu-ryje ir liepos 15 — Pakam-embu, neregėtos masių minios suplaukia įgirsti Presteso žodį. Pirmą kartą liaudis turi tiesioginį kontaktą su Vilties Kavalieriumi. (Bus daugiau)

Brooklyn, N. Y. — Stigai užsidedę busas ant Kings Highway prie East 18th St., bet 40 keleivių ir buso valruotojas sveiki paspruko.

Jeruzalė. — Izraelio seimas protestavo prieš angli-amerikonų karinę sutartį su vakarų Vokietija, pertraukdamas savo sesiją 5 minutėms.

Baltimore ir Apylinkės Visuomenės Atydai!

LAISVĖS PIKNIKAS

Rengia ALDLD 25 kuopa, paramai dienraščio Laisvės

Sekmadienį, Birželio 1 June, 1952

Slovak National Home Park, 6526 Holabird Ave.

Prie įžangos likieto bus duodama dvi dovanos: I—\$7.00, II—\$5.00

GERA MUZIKA ŠOKIAMS IR ĮVAIRŲS ŽAISLAI.

Muzika nuo 3 iki 7 P. M.

Ižanga tik 50c.

Gerbiame! Kaip jau daugumai žinoma, šis piknikas bus labai gražioje vietoje, tarp žaliuojančių medžių ir žydinčių gėlių, kur visi besigerdami pavasario malonumu, smagiai praleisime laiką. Labai graži svetainė ir smagi muzika šokiams. Alus ir valgiai pirmos rūšies.

— Maloniai kviečia visus RENGĖJAI.

KELODIS: Iš Philadelphia, Pa. imkite keltą No. 40 ir važiuokite iki Baltimore, privažiavę pirmą gatvę Kresson St., sukite po kairę ir važiuokite iki Lombard St.; privažiavę Lombard St. sukite po kairę ir pervažiuokite tiesiai iki Holabird Ave., čia sukite po kairę ir eikite į puse pavaišavus po kairę po keturių pėjų atstumu, o dideli variai kareivių Camp — po dešinei pusė. * Iš miesto galima važiuoti 26th St. kairi iki Holabird Ave. Išlipę eikite į vakarus ½ milės. O busas No. 20 Dundalk rėdina intai ant Baltimore St. ir jį privažiavę Kresson St. reikia tęmty orlaivį iškabas, kurios tiesiai veda į pikniko vietą.

P. S. Privažiavus Kresson St. reikia tęmty orlaivį iškabas, kurios tiesiai veda į pikniko vietą.

4 pusl.—Laisvė (Liberty)—Ketvirtad., Gegužės-May 29, 1952

Prezidentas Trumanas kalba Americans for Democratic Action konvencijoje Washingtone. Jis ten pareiškė, kad demokratai tarės "liberališką kandidatą," kuris tęs jo "Fair Deal" programą. Jam karštai ploja siekiantis demokratų kandidatūros W. Averell Harriman. Apačioje matome prezidentą sveikinantis su taip pat norinčiu būti demokratų kandidatu sen. Kefauver (kairėje). Tarpe jų stovi ADA pirmininkas Francis Biddle.

Sekmadienį pikniko diena!

Sekmadienį, pirmą dieną birželio, Millers Grove, Kenilworth, N. J., LDS narių ir simpatikų pikniko diena. Ši diena turi būt mūsų LDS narių ir simpatikų šventė. Šis piknikas yra pirmas ir pirmame gražume vasaros laikotarpio, bus smagu sueiti, pasimatyti ir pasidalinti mintimis.

Yes, A. Pavidžio muzika šokiam visuomet ir visus visada patenkina. Jie gros ir šiame piknike. Kaip jaunimas, taip ir senimas turės smagumo. Tad New Yorko ir New Jersey progresyviai lietuviai ir piknikų lankytojai, nepraleiskite smagaus sekmadienio veltui, nedalyvavę Lietuvių Darbininkų Susivienijimo kuopų piknike.

Dalyvaudami šiame piknike suteiksite LDS Trečios Apskrities komitetui ir LDS kuopoms dvigubą naudą. Kuopos padidins savus išdus ir turės ištekliaus, finansų, pasiuntimui delegatų į LDS 10-tąjį Seimą pradžioje rugpjūčio mėnesio, kuris įvyks Detroit, Mich. Ir taipgi pagelbėsime Apskrities komitetui suteikti

kuopoms paramos padengti dalį delegatų kelionės lėšų. Atsiminkite LDS nariai ir LDS simpatikai, kad jūsų visų skaitlingas atsilankymas į šį pikniką priduos energijos Apskrities komitetui ateities darbuotojė!

Ir važiuodami iš toliau artai su savomis mašinomis, nevažiuokite vieni, bet paimkite savus kaimynus, kurie neturi mašinų. Apskrities komitetas jūsų visų prašo tai padaryti, ir prašo visų bendros tautos! Bendras visų mūsų darbas suteiks visiems bendras, džiuginančias pasekmes.

Važiuojant New Jersey Central traukiniu iš New Yorko nuo Liberty St.: Traukiniai išeina 12:15, 1:30, 2:30 ir trečią valandą. Važiuokite iki Elizabeth, N. J. Eroad St. stoties. Iš ten klausite 28-to buso ir Westfield Ave. klausdami buso vairuotojo, kur randasi Millers Grove, Kenilworth, N. J. Automobilais važiuokite iki Elizabeth ir Westfield Ave.

Smulkmeniškas kelrodis patra skelbime.

Kviečia Komitetas

GYVIEJI KOVOJA

Parašė ŽANAS LAFITAS

2-29-52

—58—

(Tąsa)

V

KOVA VISUOSE FRONTUOSE

Vieną kartą po vakarinės sriubos aš užėjau į ligoninę pas daktarą Rene. Mes kalbėjome su juo prie namų, tarp vėsių žalumynų. Staiga aikštėje ėmė pyškėti šautuvų šūviai. Aš pamaciau, kaip žmonės puolė bėgti, kur kam pakliuvo. Daktaras sušuko man:

—Bėk!

Aš leidau į baraką su minia žmonių, kurie gelbėjosi vejami. Stovyklos komendantas Rimeris kartu su vienu esesininku, šokinėdamas per tvoras ir gėlių lysves, lakstė tarp medžių, kaip pakliuvęs šaudydami iš automato į bėgančiuosius. Jis garsiai kvatojo.

Barake kilo samysis. Kaliniai, kaip buvo apsirėngę, šoko į lovas, lindo po antklodėmis. Iš visur buvo girdėti šūviai, jie čia tolo, čia artėjo. Buvo galima pamanyti, kad koks nors vaishingas šeiminiškas linksmina savo svečius smagia medžiokle.

Kitą dieną daktaras pasakė man:

—Jis iššaudė 13 žmonių, o naktį į ligoninę atvedė dar 14 sunkiai sužeistų. Rimeris buvo girtas. Jis išleido įsakymą, kad apie šį įvykį būtų tylima.

Per rytinį patikrinimą Kovotojas, kuris kalba 14 kalbų, išvertė visoms nacionalinėms grupėms:

—Vakar stovykloje įvyko šiokių tokių incidentų. Tas, kas buvo jų liudytojas, privalo savo paties labui susilaikyti nuo kalbų šia tema su bet kuo.

Esesininkų kalbą tai reiškė:

“Kas apie tai kalbės, tegul atsiveiksina su gyvybe.”

Bet toks įsakymas vis dėlto buvo silpnas. Prie pažinimas. Mes pavedėme visiems savo draugams, dirbantiems Šteinbruke, atsargiai skleisti tiesą. Ir jie ėmė kalbėti. Ėmė kalbėti kiti. Ėmė kalbėti visa stovykla. Tai sužinojo civiliai. Sužinojo Ebenzės gyventojai. Matyti, ši istorija pridarė daug triukšmo. Po savaitės komendantas buvo pakeistas, ir tokie įvykiai nebesikartojė. Mes lengviau atsidusome, nes niekas vakarais nebedrįsavo išeiti iš barakų. Bet Rimerio vietoje atvyko naujas komendantas—Hansas, pusiau raštingas tipas, buvęs puskarininkis, įsitarnavęs ligi SS karininko. Hansas—Tigras.

Vieną vakarą patikrinimas ypačiai ilgai užtruko. Dvi valandas išlaukus, visiems liepė išsiriikuoti po penkis į gretą. Mes atsidūrėme paskutinėse gretose. Didžiulė vora, lėtai rangydama, visiškai tylėdama pajudėjo į priekį. Senis vokiečiai, eidamas greta manęs, tarė:

Tur būt, parodysi mums dabar kokias baisybes.

Ir jis nesuklydo. Vora defiliavo pro stovinių prie vartų esesininkų grupę. Jų rankovės buvo atraitotos. Trys lavonai su persautomis krūtinėmis gulėjo kraujo klane. Hansas stovėjo greta su revolveriu rankoje. Mes turėjome praeiti pro lavonus tuo pačiu vienodu žingsniu. Kartkartėmis vienas iš esesininkų atsisikiravo nuo grupės ir išvesdavo iš eilės kurį pakliuvusį kalinį; pastvėręs nelaimingąjį už pakarpas, jis jį paklupdydavo ir kaip šunį bėdavo vedą į užmūstųjų draugų kraują. O Hansas kvatojo. Jis savo ranka nušovė šiuos tris už tai, kad jie, nusiipė iš nuovargio, užmigo darbe. Hansas iš viso mėgsta duoti tokias pamokas kalinių drausmei palaiykėti. Kai stovykloje kas nors kariamas, jis laisvu noru pats pasiima vyriausiojo budelio pareigas. Taip jis linksminasi.

Dieną Hansas medžioja tuos, kurie nedirba. Komandos prie jo gyvena tolydinio teroro atmosferoje. Kapo nedrįsta kvėptelėti. Hansas — visur esantis. Jis nelaukta atsiranda su rimu rankoje ir iš visų jėgų čiažo žmonėms per veidą. Kai jis išsitraukia revolverį ir nudaugina vietoje. Net patys esesininkai jo bijo. Hansas yra iš tokių žmonių, kuriems jo viršininkai laisvai galėtų patikėti Oraduro skerdynes. (Prancūzijos mieste Oradure fašistai žvėriškai susidoravo su taikiais gyventojais, jų tarpe moteri-

mis ir vaikais.) Čia, stovykloje, jam pavestas valdžios valras. Tai mūsų svarbiausias priešas.

Bet jis ne vienas; jis turi padėjėją, kurį mes taip pat gerai išstudijavome: Briunerį — Rudąją Panterą. Briuneris prižiūri stovyklos vidaus gyvenimą ir, konkrečiai imant, barakus. Jis visai dar jaunas žmogus, beveik jaunuolis, atletiško sudėjimo. Po malonia išore jame gyvena plėšraus žvėries siela. Jo reikia žūt būt vengti ir nieku gyvu nepakliūti jam į akis. Numatyta auką jis pasistato priešais, neskubėdamas užsimauna pirštines ir tiksliai nutaikytą kumščio smūgiu į veidą partrenkia ant žemės. Jis pakelia jį spardydamas ir kartoja viską iš pradžių — ir taip ligi tol, kol auka jau nebepajėgia atsikelti.

Hansas Tigras ir Briuneris Pantera vadovauja žmogžudžių armijai: esesininkams. Esesininkai, išmėginti budeliskumo teoretikai, laiko prie savęs budelius praktikus. Tai kriminaliniai nusikaltėliai, kurie yra stovykloje kartu su mumis. Jie tokie pat kaliniai kaip ir mes.

Pirmasis iš jų — Magnusas, storulis, amžinai linksmos fizionomijos, kurį mes tik dabar kaip reikiant perpratome. Magnusas gyvena poniškai; jam vienam specialiai įrengtas butas. Jis turi savo dvariškį, savo šnipą, savo seklių. Pažiūrėti jis puikus vyrukas. Kalbėdamas moka laikytis tėviško tono. Jis nežudo, bet verčia žudyti. Tai protingiausias iš visų stovyklos banditų.

Po Magnuso eina Lorencas, stovyklos seniūno padėjėjas. Pabaisa. Žmogus, nuo kurio vieno balso bejėgių žmonių gretas nukrečia šurpas. Žmogus, kuris riau-moja. Žmogus, kuris niekad nesijuokia. Žmogus, kuris įkaušęs žudo kalinius savo rankomis.

Karlas—antrasis Magnuso padėjėjas. Madų karalius. Rafinuotas, aristokratas. Mėgsta muziką ir verčia jos klausydamas. Karlas moka žudyti nepalikdamas pėdų, ir mėgiamoji jo pramoga — skandinti žmones išvietėse.

Aplink šią trejybę—barakų seniūnai ir kapo; kai kurie iš jų jau yra pasiuntę į aną pasaulį šimtus žmonių. Tai gali pasirodyti negirdėta, nepatikima, neįtikima. Ir vis dėlto...

Aš pažinau Mauthauzenę vieną jauną vokiečių, kuris savo išore ir visomis savo manieromis buvo panašus į jauną merginą. Jis pamėgo mediciną ir vaidino savanoriško asistento vaidmenį prie barako Nr. 16 gydytojo. Jis neturėjo sau lygių tvarstyti, pūlingoms žaizdoms valyti, furunkulams prapiauti. Jo iš tiesų buvo stebuklingos rankos. Jis niekad nepadarėdavo skausmo. Ir tas pats žmogus, būdamas kapo, vadovavo septynių šimtų rusų, sunaikintų per tris savaites, komandos žudymui. Vėliau jis buvo pažemintas. Mat, sunaikinus rusus, gavęs vadovauti naujai komandai, jis ėmė žudyti žmones su aukšniais dantimis, norėdamas pirmasis gauti aukšą. “Nedora konkurencija,” nutarė jo bendrai. Aukšiniai dantys turi būti “dora!” dalijami tarp visos “aukso ieškotojų” gaujos.

Ir čia, Ebenzėje, yra tokių egzempliorių, ne geresnių ir ne blogesnių. Pavyzdžiui, Oto — naujasis ligoninės kapo. Tai aistringas smaigikas. Bet Oto — kūdikis palyginti su Čigonu. Čigonas — tai Šteinbruko kapo. Jo sąžinė slėgia niekšiškausi nusikaltimai. Jei kas nors iš barako seniūnų užsimano nusikratyti nepatogių žmogumi, pakanka tik linktelėti Čigonui. Tas su malonumu padarys tą paslaugą savo silpnadvasiui draugui. Jis turi savo tarifą: keturiasdešimt, dvidešimt arba dešimt cigarečių, nelygu aplinkybės. Matydams kraują, jis visas pasikeičia. Jis žudo juokdamasis. Jis visą laiką juokiasi. Mes praminėme jį “žmogum, kuris juokiasi.”

Kas tai per žmonės? Nusikaltėliai? Pamišėliai? Sadistai? Tur būt, jie po truputį turi visų šių savybių. Visi jie vieno režimo — fašizmo — padarai. Slykštūs žvėrys, kuriuos reikia išnaikinti, kad pasaulis galėtų gyventi.

Su tokiu priešu telieka — arba žudyti juos, arba leisti jų žudomam.

(Bus daugiau)

CLEVELANDO ŽINIOS

Antri metiniai taikos pusryčiai

Kai kuriems teko praėjusiais metais būti taikos pusryčių suėgoje, kur Dekaracijos dienoje susirinko visi taiką mylinti žmonės pas Mrs. Sarah Roberts, jos namuose, ir draugiškai pavalgė pusryčius ar pietus, nes pusryčiai tęsėsi nuo 9-tos iš ryto iki 3-čios valandos po pietų. Kad galėtų kiekvienas ateiti ir pavalgyti savo patogiausiu laiku. Nėkurie atėjo susitarę po kelias šeimas kartu ir tuomi jautėsi kaip savo namuose.

Lygiai taip bus šiemet. Vėl yra rengiama antri metiniai taikos pusryčiai, Dekaracijos Dienoje, gegužės 30. Šiemet įvyks Mrs. M. Turner namuose, 1444 East 111th St., tarp Superior ir Wade Park gatvių. Nuvažiuoti galima: Superior gatvėkariu ar Wade Park būsi ir išlipti ant E. 111-to St.

Pelnas eis taikos reikalams. Auką \$1. Rengia Progresyvių Partija.

Pasimatysime laike taikos pusryčių.

Dauginasi žmonių judėjimas

Pradžioje praėjusios savaitės čia buvo lyg nepaprastai didelis judėjimas kasdien: sekmdienį, gegužės 18, įvyko Progresyvių Partijos valstijos Komiteto suvažiavimas prisi-rėngimui prie kovos už atgaviną balsavimo teisių už nepri-gulmingus kandidatus į šalies, valstijos ir miestų valdyvietes, kurias senųjų partijų atstovai kone visai panaikino. Tą pa-čią dieną Amerikos-Sovietų Draugingų Santykių Taryba surengė prakalbą dėl Maud Russell, kuri kalbėjo temoje “Naujoji Kinija.” Pirmadienį, gegužės 19, įvyko mitingas, kuriame Sveturgimių Gynimo Komiteto sekretorius Abner Green ir Clevelando delega-tai, grįžę iš vakarykščių įvy-lasios vidurvakarių Sveturgi-mių Gynimo Komiteto Konfe-rencijos, išdavė raportus. Iš delegatų raportų davėsi su-prasti, kad prieš sveturgimių persekiojimą ir jų deportaci-ją darosi stipresnės pajegos, nes prie jų gynimo dedasi unijos ir negrų rasės žmonės.

Advokatas Jerome Land sakė: “Šį kartą sveturgimių teisių apgyrimas, nuo perse-kiavimo ir jų išdeportavimo, priklauso daugiau nuo pačios Amerikos liaudies, negu nuo advokatų, iki Smith'o ir Mc-Carran'o įstatymai pasilik-galioje, nes tie du įstatymai, lygiai paliečia visus Ameriko-je gyvenančius žmones. Tas reiščia, kad Amerikos žmonės privalo išreikalauti iš Kongre-so, kad panaikintų tuos du ne-demokratiškus ir prieškonsti-tucinius įstatymus.”

Abner Green sakė: “Pastaru-oju laiku daug pablogėjo deportuojamų sveturgimių gy-ninias, nuo to, kad J. V. Auk-ščiausias Teismas užgry de-portaciją ir kad deportavimui areštuotus gali laikyti kalėjime, neišleidžiant po užstatų.” Green taipgi patarė būti at-

sargiems, kur ir ką kalba, kad neįsipainioti į imigracijos agentų kilpas. Įsipilietinę sve-turgimiai, sakė Green, visai neprivalo imigracijos agentus leisti prie savęs, nes piliety-bė iš jų atimti gali tik civilis teismas.

Vivian Hallinan čia daug darbo

Antradienį, gegužės 20, čia atvyko Vivian Hallinan veikti už savo vyro Vincent Halli-nan, kuris dabar yra uždary-tas kalėjime už gynimą Harry Bridges, išrinkimą į J. V. tai-kos prezidentus kaip Progre-syvių Partijos kandidato. Pir-miausiai Mrs. Hallinan kalbė-jo čia jos pasitikimui suren-gtuose pietuose, Sterling Hote-ly. Vakare ji kalbėjo suėgo-je jos pasitikimui, Bertha ir Milton Tanebaum namuose, Cleveland Hts., kur buvo su-pakvietimais susirinkę viduri-nės klasės žmonės, didžiūmoje profesionalai ir biznieriiai. Jų susirinko gana daug. Čia no-rinčiam buvo galima išgerti ir po “highball.”

Po Mrs. Hallinan prakal-bos, Mrs. De Lucy, trumpai pakalbėjusi, paprašė aukų. Viena moteriškė, Mrs. Kirsh, išrašė čekį ant \$100, kiti davė po mažiau. Viso aukų sumetė \$250. Paskiau sekė draugiški pasikalbėjimai prie kavos ir pyragaičių. V i s i išsiskirstė grąžindami nuotaičioje apie 2 valandą.

Trečiadienį, gegužės 21, Mrs. Hallinan kalbėjo iš dvie-jų radio stočių ir pasirodė bei kalbėjo ant televizijos. O va-kare kalbėjo masiniame mi-tinge.

Trumpai paėmus Mrs. Hal-linan visas tris prakalbas rei-čia pasakyti, kad ji kalba la-bai paprastai ir su draugiška šypsena ant veido. Nors ji jau šešių vaikų motina, iš kurių vyriausias jau virš 17 metų, bet ji atrodo kaip jaunuolė. Hoteleje kalbėdama, ji sakė: — Gal jums yra nuostabu, kad aš, palikusi šešis vaikus namuose, kada jų tėvas yra uždarytas kalėjime, jau šešta savaitė važinėju per Jungtines Valstijas. Aš tą darau už tai, kad, kaip motina jaučiu, jog karas yra pražutingas, ir jei-gu mano vaikai turėtų mirti la-re, aš noriu žinoti, už ką ir kodėl, o ne tik leisti politi-keriams, generolams bei gin-klų fabrikantams juos pašves-ti ant savo pelnų aukuro.

Profesionalų-biznierių sue-igoje, Mrs. Hallinan sakė: — 1948 metais Wallace sukėlė daug šumo, jo vadovybėje į-vyko didelė klaida už tai, kad jis pradėjo budavoti Progre-syvių Partiją iš viršaus ir dėlto partija neturėjo tvirto funda-mento. Dabartiniu laiku, sakė Hallinan, Progresyvių Partija yra budavojama iš apačios, iš darbo žmonių be skirtumo jų rasės bei įsitikinimų, ir parti-ja veiks tik už darbo žmonių reikalus. Prie tam, Mrs. Hal-linan sakė, kad karas Korėjo-j, aukštos pragyvenimo kainos, ir taikšai bei reakcijos siautė-

PRE-CONVENTION PICNIC

OF N. Y. & N. J.
LDS 3RD DISTRICT LODGES

Sunday, June 1, 1952

Millers Grove

Kenilworth, N. J.
Admission .50 (Tax included)

GATES OPEN AT 12 NOON.

Refreshments Served

MUSIC BY A FAVORITE ORCHESTRA
All are invited. COMMITTEE.

DIRECTIONS: By Train: New Jersey Central or Pennsylvania Railroad train to Elizabeth New Jersey Broad Street Station. Take No. 28 Kenilworth Bus Faltoute Ave. Route to Miller's Grove.

By Car: From New York City through Hol-land Tunnel on Route 1 to upper Elizabeth, New Jersey. Turn right on Westfield Ave. to Faltoute Ave. Turn right to Colfax Ave. West. Park is on corner of Colfax and Ashwood Ave.

Šypsenos

jimas, verčia darbo žmones ieškoti išeities, ir todėl vis daugiau ir daugiau žmonių jau supranta, kad jų išeitis glūdi naujoje darbo žmonių Progresyvių Partijoje.

Masiniame mitinge Vivian Hallinan plačiau palietė Ko-rėjos karo ir politinės veiklos klausimą.

Rep.

Philadelphia, Pa.

Nuosirdžiausia padėka

Leiskite man padėkovoti mano geriems prieteliams, kurie aplankė mane sunkioje li-goje, taipgi tiems, kurie svei-kinimus ir gerus linkėjimus prisiuntė laiškais. Mane ap-lankė apie 50 ypatų.

Sirdingiausiai dėkavoju vi-siems.
John Raynis

WORCESTERIO LIETUVIAI!

Remkite Modernišką Lietuviską Vaistinę

IDEAL PHARMACY

29 Kelly Square

Worcester, Mass.

Jei reikia vaistų, kreipkitės pas registruotą vaistininką, savininką VYTAUTĄ SKRINSKĄ. Jis išpildo medikališkus daktarų receptus ir patarnauja visokiais sveikatos rei-kalais. Taipgi, vaistai yra pasiūnčiami per paštą į kitus miestus. Be to, užlaiko geriausios rūšies kosmetikos, skutimo reikmenų, knygų, laikraščių, filmų, saldinių, šaltko-šės, riešutų, cigarų, cigarečių ir skanių gėrimų.

Žmogui Sveikata Yra Didžiausias Jo Turtas

Kas yra gera ir naudinga, žmonės neturėtų pamiršti, tačiau dauguma pamiršta Svilpos antraštę ir turi klaidą, kol suranda. Už tai, pa-tys esate kalti. Užsirašykite ir visada turėkite jo antraštę.

Svilpa Išdirba 5 Rūšių Svarbias Mosis

ir ant kiekvienos dėžutės yra antraštės. Taipgi motys yra garsinamos ant radio. Apgaliu tu, kurie toliau gyvenate ir to radio negalite girdėti. Mano motys bei vaistai gelbsti visiems žmonėms, be skirtumo odos spalvos ar jų politinių įsitikinimų. Daugiausia gelbsti tiems, kurie vartoja pagal nurodymų.

Nr. 1. Mat. Svilpas Herb Salve for skin irritation. Šita Mosis nuo įvairių odos ligų: nušalimų, išbrimų (Rash), Sainus, Athletes feet, nudegimo, susiklojėjimo žaizdos (ronos), (tik ne vėžio). Kvepianti Mosis, visada pagelbsti. Kaina tik \$1.25.

Nr. 2. Mosis nuo paviršutinių skausmų: kojų, rankų, pusiau, spran-do, sąnarių ir muskulų, aštraus kosulio nuo peršalimo. Kaina \$1.25.

Nr. 3. Mat. Svilpas Ointment for tooth ache and hardening gums. Greit pašalina skausmus ir sustiprina gumus. Kaina \$1.25.

Nr. 4. Mat. Svilpas Salve for Itching Skin and Poison Ivy. Šita mosis nuo įvairių niežėjimų odos ar Poison Ivy. Kaina \$1.25.

Nr. 5. Mat. Svilpas New Discovery Salve for Piles. Quick Relief. Šita mosis — vėliausias išradimas kaip pašalinti Piles greitai, ir ne-reikia pjautyt. Varvančos, ar ne — pagelbės. \$2.50.

Mano motis pagelbės visiems, kurie vartos pagal nurodymą, ant kokių ligų yra pažymėta. Bet tiem nepagelbės, kurie nemori taikos, bet nori karo. Čia jau proto liga.

Reikalaujami mosių, prisiųskite Money Order ar gerą banko čekį. Siunčiu ir C. O. D. tiems, kurie prisiunčia 30c ekstra pašto stampais dėl persiuntimo. Adresuokite:

MAT. SVILPA, P. O. BOX 73, STA. A., HARTFORD, CONN.

CHARLES J. ROMAN

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarna-vimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įrūšta mūsų šermininė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St., Phila., Pa.

Telefonas Poplar 4110

Patvinus Rock upė netoli Erie, Ill., sudaro pavojų geležinkeliai. Darbininkai bando ją užtvengti ir išgelbėti geležinkelį.

New York ir Apie linkės Žinios

Su mūsų sportininkais- bolininkais

Štai ką aš nugirdau. Iš Brooklynio niekas iš vyrų bolininkų nevažiuos į LDS Bowling turnamentą Rockfordan. Jie suradę, kad jie neturi pakankamai pinigų pasiuntimui kad ir vienos komandos. Kelionė ilga, išlaidos didelės. Reikėtų penkto šimto dolerių. Tiek vyrų lyga negalėjo sukraptuoti. Gailla.

Siek tiek geriau su moterimis, bet irgi nelabai kaip. Jos irgi neištesė pasiūstį visą komandą ("tymą"). Į turnamentą važiuoja tik dvi — Ruth Bell ir Ilse Bjmba. Per mažai.

Iš to tarpė Brooklynio bolininkų kyla tokia mintis: Tie viso krašto masių turnamentai labai iškąstingi. Juos padaryti tikrai pasėkmingais beveik neįmanoma. Ar ne geriau būtų, jeigu mes turėtume sriptinius turnamentus? Pav., vienas galėtų būti apie Chicago, o kitas apie Brooklyną.

Ši mintis verta susidomėjimo. Gal taip ir būtų geriau. Bet čia jau pačių sportininkų reikalas. **Bolininkų Draugas**

Atlankius lagoni

Gegužės 25 d., Wyckoff Heights lagoninėje, atlankiau Prana Varaska, kuris buvo sunkiai susirgęs nuo gegužės 16 d. Buvo operuotas. Dabar Pranas jaučiasi daug geriau ir yra vilties, kad greit pasveiks. Linkiu jam greito pasveikimo. **Rep.**

Olga Reinhardt po operacijos vis dar tebebuvo silpna. Frank Reinhardt'as, žinomas kriauciuose darbuotojas sakė, jog jai dar labai reikalingas pasisūti, tad nei daug lankytojų kol kas nepatari. Ir leidžia, sakė jis, tikrai no du, o jos pačios šeima ir giminė yra skaitlingesnė.

Atrodo, kad mes, tolimesnieji, nežiūrint, kad ji mums taipgi labai artima ir brangi, turėsime šiuo tarpu tenkintis pasiuntimu jai laiškelio, o dažniau aplankyti tuomet, kai bus namie. **Rep.**

Darbininkas apdegė

Pakandų užbaigėjas Stephen Kuchta, 47 metų, pavojingai apdegė darbe, Froelich Cabinet Works šapoje, Bronx. Nelaimė įstiko užsidėgus smarkiai degančiam skysčiui, su kuriuo jisai turėjo dirbti.

Visi būkime LDS piknike birž. 1. Millers Grove, Kenilworth, N. J.

Kas nepasilgo gražių laukų, jaunos jų grožės pirmomis pavasario dienomis?

Ta grožė pamatyti ir sykiu pasilinksinti naudingam tikslui LDS 3-ji Apskritis kviečia mus į savo pirmąjį pikniką šį sekmadienį, birželio (June) 1-ma, Millers Grove.

Pradėjo teisti 2-ju negrų užmušėją

White Plains, N. Y., pradėjo rinkti džiūrę, kuri teis bus policistą Stanley LaBensky, nušovusį du negrus, brolius James ir Wyatt Blackhall.

Žmogžudystė buvo papildyta kovo 19-tą, prie Yale Tavern, Yonkerse. Ten atėjęs ponas LaBensky atrado prie baro du pirmiau atėjusius negrus. Jis pradėjo riamoti, kad savininkas turys negrus pašalinti dėl to, kad ponas LaBensky ten atėjo. Savininkas atsakė, kad jam kostumeriai visi lygūs, bile tikrai užsimoka. LaBensky ten tupėjo, kol tie negrai išėjo. Išsekęs paskui juos, ten pat prie užėigos nušovė.

Žmogžudystė išaukė daug reikalavimų nušauti kaltininką. Ar tai bus padaryta, netolima ateitis parodys.

Prasidėjęs rinkimas džiūrės neteikia didelių vilčių, nes tarp pašauktų 150 kandidatų į džiūrimanus tikrai 3 buvo negrai. Gi Westchester apskritis yra pilna negrų. Daug negrų dirba mažųjų miestelių prakaitytinėse šaputėse. Po jų rezidencijos taipgi pilnos tarnų negrų.

Ar pamatysime filmą "The Miracle"?

Atsimenate, New York'e buvo kilęs lermas dėl italų filmo "The Miracle." Jį kėlė Spellmano lermuotojai. Jiems nuolankaudami, newyorkiečiai kildikį uždėtą cenzūrą panai kino.

Spėjama, kad jos rodymas bus paantrintas ir kad ji turės daugiau žiūrovų, negu turėjo pirmą kartą rodant, pirm uždraudimo rodyti. **F. M. I.**

Kenilworth, N. J. Visi kviečiami atvykti. Kelrodis — skelbime.

Brooklynietės kuopos prašo savo narius pasipirkti įžangos bilietus iš anksto, nes iš to vienos pajamos liksis kuopos išde.

Karo belaisvio motina newyorkiečių mitinge

Mrs. Paul Schnur iš Kalifornijos, kuri nešė savo sušaus belaisvio Korėjoje ir kitų 91 belaisvio pasirašytą laišką į Jungtines Tautas, buvo pasižadėjusi kalbėti newyorkiečių mitinge taikai. Tuo tikslu masinis mitingas buvo rengiamas gegužės 28-tos vakarą, St. Nicholas Arenoje, New York'e.

Darbininkų jaunimas skelbia vaju

New York'o Darbininkų Jaunimo Lyga skelbia vaju gauti tikslanti naujų narių iki rugpjūčio 1-mos.

Organizavimo direktorė Mary Morris sako, jog pasiūlymas yra didelis. Tačiau, sako ji, "mes pastikime, jog čia turi rasti mažiausia 1,000 negrų ir baltųjų jaunų darbininkų ir studentų, rimtai susidomėjusių kova už taiką, už negrų teises, už akademines laisves, kurie stas į mūsų organizaciją.

NAMŲ PLEŠIKAI

Brooklyne jau kelintu kartą bėgiu pastarųjų kelių savaitių įvykdyti apiplėšimai namuose, dažniausia dienos metu. Plešikai prisistato esą kokiais nors pareigūnais.

Paskiausia taip apiplėsta Mrs. Laken, gyvenanti 1775 E. 18th St. Norėdama išvengti surišimo, moteris aiškino, kad jos kūdikis alkis. Plešikas kūdikį papenėjo, o ją paliko surištą.

Thomas V. O'Sullivan liudija senato komisijai, kad tai jis užmokėjo re-akcionieriui senatoriui McCarthy \$10,000 už brošiūrą. Jis atstovauja Lustron korporaciją. Senato komisija tyrinėja reikalavimą, kad senatorius McCarthy būtų išmestas iš senato kaip kyšių ėmėjas.

Smarkiaujantis amerikonas pakliuvo intrigin Hattit! "LYDIA BAILEY" žvaigždė DANE ROBERTSON ANNE FRANCIS ir scenoje: Alan Dale — jaunąs dainų žvaigždė Florian Zabach, Swing smuikinink. ROXY 7th Ave. ir 50th St.

Praleiskite smagiai šventadienį

Norintieji smagiai praleisti Decoration Day savaitės galą kalnuotoje gražioje aplinkoje, džiaugsis pasinaudoję New York, Ontario & Western Railway traukiniais, suteikiantiais pirmos rūšies transportaciją Sullivan Apskritis, švartuose, Diesel inžinai vežamose vagonuose, rama grožėtis sceningais Hudsono krantais.

Specialės, numatytomis kainomis "round trip" kelionės galimos į Mountandale, Woodridge, Fallsburgh, Livingston Manor ir kitur. Informacijų klausiti: LONgacre 3-2300 arba Whitehall 3-9234. **Sk.**

Žymus dvasiškis prašė politiniam amnestijos

Dr. John Paul Jones, Brooklyn'o Day Ridge prebyterijonų Union Church pastorius, parašė prezidentui Trumanui laišką, prašydamas Amerikos politiniams kaliniams amnestijos.

Prašyme dvasiškis pažymi, jog jis tai daro ne iš meilės komunistams. Sakosi nesutinkas su komunistų mokslo. Bet, sako jis, prisilaikant to, kad mes esame laisvi žmonės ir "dėl mūsų vadovaujančios pozicijos laisvame pasaulyje, aš esu įsitikinęs, kad toji amnestija būtų teisėta ir patogi."

Dvasiškis Jones yra vienu vadovaujančių asmenų Civilinių Laisvių Unijoje. Ir yra buvęs prezidentu presbyterijonų vadovaujančios tarybos Brooklyn'e. Jisai dabar yra vienu šaukėjų konferencijos New York'e birželio 14-tą. Konferencijos vyriausiu siekiu yra amnestija Amerikos politiniams kaliniams.

Veikia prašalinti žalingą bilių

Naujasis McCarran ir Walter bilius, atsuktas prieš sveturginius, dabar priklauso tikrai nuo prezidento Trumano. Jis gali jį atmesti, arba gėli pasirašyti, padaryti įstatu.

New York'e susidars kovai prieš tą bilių komitetą ragina organizacijos ir asmenis rašyti prezidentui prašymus, kad jis atmetų (veto) tą bilių.

Komitetas savo pareiškime, greta kitko, sako:

"Jis paverstų visus natūralizuotus piliečius antros klasės piliečiais, atimtu konstitucines teises. Iš sveturgimių atimtų visas teises, net tinkamą teisminį procesą. Jis įvesdintų policinės valstybės mierius, kurie gresia visiems piliečiams pavojumi netekti civilinių laisvių ir konstitucinių teisių."

Ryanas neleisias tyrinėti pajūrį

International Longshoremen's Association "amžinasis" prezidentas Joseph Ryan, pareiškė, kad jis neleis valstijiniams tyrinėtojams eiti tyrinėti padėję New York'o uoste. Jis leido suprasti, kad sustotų darbas.

Paaukimai į tardymą buvo įteikti visiems lokalo 802-to višinininkams. Taipgi įteikti tieliems paskiriems asmenims. Dėl to pirmadienį buvo laikinai sustabdytas darbas Brooklyn'o 34 ir 38-je prieplaukose.

Trylikos kepyklų savininkai traukia uniją teisman pastangose sustabdyti streiką ir nubausi uniją.

Taikos darbuotojo gyvybė išgelbėta

Marcel Scherer, vadovaujantis darbuotojas, judėjime už taiką, tikimasi, pasveiks. Bent šiuo tarpu jo gyvybei pavojus praėjęs, sako jį prižiūrintieji daktarai Mount Sinai lagoninėje, New York'e.

Scherer, ilgametis unijų darbuotojas, tapo ištiktas pavojaus masiniame mitinge taikai, kur jis kalbėjo. Per trūkšį skilvio skaudulį buvo išsiliejęs į vidurius kraujas. Jis būtų miręs, jeigu ne kraujo perleidimai. Sužinoję apie jo padėtį, unijistai pirmomis jo ligos dviem dienomis suaukojo 150 puskvorių kraujo.

Dar 20 policistų būsią teisiami

Pasėkoje gemblerių tūzo Harry Gross liudymų dar apie 20 policistų būsią tuojau pašaukti policijos departamento teisman tardymui. Jie esą išty pačių seniau įvardintų. Jų rekordus patikrinus višinininkai atradę galimybę juos teisti.

Daug pritarimo kovai prieš Smith įstatą

Piliečių komitetas, kuris įsikūrė tikslu apginti persekiojamus einant Smith įstatu ir darbu už atšaukimą to įstatu, gaus daug pritarimo. Tie pritarities pareiškimai ateina iš daugybės šalies miestų ir iš tolimųjų užjūrio kraštų, kaip Alaska, Hawaii, Puerto Rico.

Gi pačiame New York'e komitetas šaukė masinį mitingą gegužės 27-tos vakarą, Hotel Capitol, teikiant progą plačiai visuomenei pasisakyti tuo reikalu.

Perkaitaliojo 11 policistų

Policijos višinininkas Monaghan perkaitaliojo iš vietos vieton 11 aukštų pareigūnų. Tarpe perkeltųjų yra vienas vyriausio inspektoriaus pavaduotojas, keturi inspektoriai, šeši inspektorių pavaduotojai. Taipgi perkėlė 50 slaptųjų.

Kalbama, jog jie perkelti sekmėje Gross'o liudymų. Gross sakė, kad daugelis policistų, su kuriais jisai santikio, tebeina tas pačias pareigas, kuriose jie tuomet buvo.

Višinininkas taipgi suspėdavo kap. Isadore Schwal, viena iš 115-kos, kuriuos Gross buvo įvardinęs kaip gavinėjusius iš jo mokesčių už policijos apsaugą jo gembleriams.

Grasino šokti iš viesbučio

Apie 4,000 stebėtojų susirinko laukti, tarsi kokio spektaklio, kada moteriškė iššoks iš Hotel Woodward prie Broadway ir 55th St., New York'e. Moteris stovėjo pasisvėrusi ant palangės ištisa pusvalandį, bet nešoko. Tuo tarpu gaisragesiai užėjo ties palangę per kitą kambarį. O policija įsilaužė per užrakintą duris į kambarį ir ją suėmė.

Nugabenta į lagoninę tyrinėti. Sakėsi esanti Mrs. Berken, divorsuota, gyvenusi 325 Midwood Ave., Brooklyn'e.

New York'o Fondas jau gavo iš Bronx apskrities \$184,250 aukų. Apskrities kvota yra \$275,000.

Miestinis švaros Departamento dabar įsako, kada ir kokius atmatoms kenus savininkai turi pakeisti naujais.

Ragina teikti vaikams nemokamą fėrą

Brooklyne yra susidars Inter-School Komitetas, kuris kreipėsi į miestinę mokykloms višenybę reikalauoti nemokamą fėrą vaikams mokiniams vasaros atostogų laikur.

Komitetas, susidars iš daugelio mokyklų mokinių tėvų ir šiaip piliečių, nurodo:

"Visame mieste tėvai diskusuoja savo vaikų atostogų planus. Dėl pabrangusio pragyvenimo daugelis negalės išvesti vaikus į užmiestį šia vasarą.

"Tėvai norėtų išsivežti vaikus taip dažnai, kaip galima, į parkus, žaisravietes, žvėrinčius, muziejus, pajūrius ir knygynus. Bet fėras bus svarbiu faktoriumi." Dėl to ragina suaugusiųjų palydimus vaikus leisti važinėti nemokamai visu atostogų laikotarpiu.

Ivažiavo kambarin

Brooklynietis Lowell valdamas savo auto netyčia užmynė variklį ir atsidūrė kaimynų Douglas'ų salione skersai gatvę, 173 Macon St. Seimininkė su dviem kūdikiais buvo nugabenta lagoninė dėl išgascio. Vairuotojas išliko sveikas. Tik susirūpinęs, kaip bus su kaimynų tvora ir namo siena.

PRANESIMAI

CLEVELAND, OHIO
Corletočių piknikas, kurį rengia LLD 57-ta kuopa birželio 15 d., 1952, draugų Rubų ūkį, prie kelio 422. Vieta gerai žinoma clevelandiečiams ir akroniečiams.
Rengimo komisija pasamdė gerą orkestrą: gospadinės tariasi sutaisyti gerų, skanių užkandžių ir gėrimų bus iki valios. Atsilankykite daugmeniskai. — Rengimo Komisija. (105-106)

SUSIRINKIMAI

HARRISON, N. J.
LLD 136 kp. susirinkimas įvyks pirmą sekmadienį po pietų, 3 val. June 1 d., toj pačioj vietoj, 17 Ann St. Maldžiui atsilankyti skaitlingai. Turėsime daug svarbių reikalų apsvartyti. — Kviečia Valdyba. (105-106)

PETRAS KAPISKAS
IR
VINCAS SODAITIS
Pervarkė ir pagerino savo
BAR & GRILL
32 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.
Telephone EVERgreen 4-8174

EGZAMINUOJAM AKIS
RAŠOME RECEPTUS
DAROME IR PRITAIKOME
AKINIUS

Drs. Stenger & Stenger
Optometrista
394-398 BROADWAY
Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-3342

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Geras Patyrė Barberiai

6 pusl.—Laisvė (Liberty)—Ketvirtad., Gegužės-May 29, 1952

Krautuvėse apyvarsta šiemet mažesnė

Departmentinė krautuvės New York'e praėjusią savaitę turėjusios 8 nuosimėjais mažiau apyvarstos negu turėjo pernai metų tą pačią savaitę. Ir dar mažiau, negu turėjo prieš porą metų.

Pajamų mažėjimas niekam neteikia smagumo, o silpriesniems jau pavirto ir rūpesčiu, sako mažesniųjų krautuvė savininkai. Priežastys silpnėjusio apyvarstos: pakilusios kainos, aukšti mokesčiai, nedarbas.

Great Neck Estates gyven-tojai Dr. ir Mrs. Blank tapo apiplėšti asmens, kuris į jų butą įsigavo sakydamasis esąs kokių sąrašutu.

Tebeieško asmens ar asmenų, kurie nuėdėjo brooklynietį biznierių Sydney Selvyn. Jo kūnas buvo atrastas 18-tą, Stony Point, N. Y.

REIKALAVIMAI

HELP WANTED—FEMALE
Namu darbininkė, guolis viešieje, Ranch House (naujos manos namai), Roslyn, L. I., visi parankumai namuose, reikės pagelbėti prie valgių gaminimo ir 2 vaikų. Turi kalbėti angliskai. Kreipkitės: Mr. Roth, Murrayhill 6-5661. (105-106)

HELP WANTED—MALE

Reikalingas wire lath & scratch man, Iškaukis — Exterior darbas prie senų namų, su truck'u. Kreipkitės: N. Y. Bond Stone Corp., 1791 Flatbush Ave., Brooklyn, N. Y. (102-107)

PEIST LANE
DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiams reikmenys, įvairūs daiktai, lagonių kambarių reikmenys — už griežtai žemas kainas.
Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.
EDWIN LANE, Ph. G.
Tel. EV. 7-6253

Biznio Telefonas
EVERgreen 4-9672
Mgr's Rezidencijos
EVERgreen 4-1913
**LIETUVIŲ AMERIKOS
PILIEČIŲ KLUBAS**
Puiki Salė išnuomuojuama Baliaams.
Banketams, Vestuvėms ir Parėms.
VALGIAI - DEGTINĖS - VYNAI - ALUS
JUOZAS ZAKARASKAS, Manager
280 Union Avenue Brooklyn, N. Y.

Kai Būnate Liberty Auditorioj
Žinokite, Kad Esate Netoli Nuo
JOHN BALEŽENTIS
Patogi vieta, skanūs užkandžiai ir
GERIAUSI LIKERIAI, VYNAS IR ALUS
110-04 Liberty Ave., Richmond Hill, N. Y.
Telefonas Virginia 3-9700

Smarkiaujantis amerikonas
pakliuvo intrigin Hattit!
"LYDIA BAILEY"
žvaigždė DANE ROBERTSON
ANNE FRANCIS
ir scenoje:
Alan Dale — jaunąs dainų žvaigždė
Florian Zabach, Swing smuikinink.
ROXY 7th Ave. ir 50th St.

Matthew A. BUYUS
(BUYASKAS)
LAIDOTUVIŲ
DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MAarket 2-5172

Dr. A. Petrika
DANTU GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-6668
VALANDOS:
9-12 ryte; 1-8 vakare
Penktadieniais uždaryta